

Załącznik do uchwały Nr
XLVII/383/10 Rady Miejskiej w
Gniewie z dnia 26 maja 2010r.

AKTUALIZACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA I GMINY GNIEW

Marzec 2010 r.

Zlecniodawca:

Urząd Miasta i Gminy
Plac Grunwaldzki 1
83-140 Gniew
tel. (58) 535 22 56
fax (58) 535 22 55 wew. 40
e-mail: sekretariat@gniew.pl
www.gniew.pl

Autor:

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
ul. Witosa 9
83-140 Gniew
tel. (58) 535 22 17
fax (58) 535 30 60
e-mail: mgops-gniew@neostrada.pl
www.mgops.gniew.pl

SPIS TREŚCI

1. CEL I PROCES TWORZENIA AKTUALIZACJI STRATEGII.....	4
1.1. PRZESŁANKI I PODSTAWY PRAWNE OPRACOWYWANIA AKTUALIZACJI STRATEGII	4
1.2. RAMY CZASOWE OPRACOWANIA AKTUALIZACJI STRATEGII	5
1.3. OSOBY BIORĄCE UDZIAŁ W OPRACOWANIU AKTUALIZACJI STRATEGII.....	5
2. CHARAKTERYSTYKA MIASTA I GMINY GNIEW.....	7
2.1. WALORY NATURLNE I TURYSTYCZNE.....	8
2.2. PROCES DEMOGRAFICZNY MIASTA I GMINY GNIEW.....	10
2.3. EDUKACJA.....	13
2.4. EDUKACJA EKOLOGICZNA	14
2.5. OCHRONA ZDROWIA	14
2.6. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	15
2.7. POMOC SPOŁECZNA.....	16
3. ZAGROŻENIA I PROBLEMY WSPÓŁCZESNEJ RODZINY	22
3.1. BEZROBOCIE.....	22
3.2. UBÓSTWO	25
3.3. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	26
3.4. DŁUGOTRWAŁA CHOROBA	29
3.5. UZALEŻNIENIA.....	31
3.6. BEZDOMNOŚĆ	35
3.7. PRZEMOC W RODZINIE	36
3.8. PRZESTĘPCZOŚĆ	36
3.9. OSOBY OPUSZCZAJĄCE ZAKŁADY KARNE	37
4. DANE STATYSTYCZNE - STRUKTURA RODZAJOWA I ILOŚCIOWA ŚWIADCZEŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ.....	38
5. STATYSTYKA WYBRANYCH ELEMENTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ W UJĘCIU GRAFICZNYM	42
6. ANALIZA SWOT	45
7. MISJA, PRIORYTETY, CELE I DZIAŁANIA	48
7.1. MISJA	48
7.2. PRIORYTETY:.....	48
7.3. CELE SZCZEGÓŁOWE:	49
8. SPODZIEWANE EFEKTY WDRAŻANIA STRATEGII.....	53
9. WDRAŻANIE STRATEGII	55
10. MONITOROWANIE STRATEGII	56

1. CEL I PROCES TWORZENIA AKTUALIZACJI STRATEGII

1.1. PRZESŁANKI I PODSTAWY PRAWNE OPRACOWYWANIA AKTUALIZACJI STRATEGII

Od kilku lat obserwujemy zmiany, jakie zachodzą w podejściu do polityki społecznej na szczeblu państwowym i lokalnym. Następuje odchodzenie od nastawienia opiekuńczego, preferowane jest podejście na zasadzie pomocniczości w rozwiązywaniu ważnych problemów społecznych.

W związku z powyższym potrzebny jest dokument strategiczny wytyczający główne cele do osiągnięcia w dziedzinie polityki społecznej, wskazując jednocześnie niezbędne, efektywne działania, by cele te zrealizować. Na szczeblu gminy dokumentem takim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Gniew. Obowiązek jej wykonania wynika z przepisu z art. 17 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.). Dokument ten jest zgodny ze Strategią Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego do 2013r.

Strategia jest instrumentem umożliwiającym:

- podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym czasie jak i w odległej perspektywie,
- pobudzanie w osobach poczucia odpowiedzialności za los swój i rodziny,
- ukazywanie możliwości wykorzystywania własnej aktywności zmierzającej do usamodzielnienia się, integrowanie społeczności gminy w działaniach służących poprawie jakości życia.

Strategia stanowi swego rodzaju kierunkowskaz dla władz lokalnych odnośnie ważnych rozstrzygnięć wpływających na wspólną przyszłość społeczności, a po czterech latach realizacji zaistniały przesłanki do jej aktualizacji, gdyż wiele zadań w ramach poszczególnych celów strategicznych wymagała ponownej analizy możliwości i oceny celowości ich realizacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków i zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

W obliczu kolejnego okresu programowania w Unii Europejskiej konieczne jest również uzgodnienie zapisów Strategii z innymi dokumentami planistycznymi tak, by móc skutecznie ubiegać się o wsparcie finansowe w ramach funduszy strukturalnych.

Prace nad aktualizacją Strategii zostały rozpoczęte w styczniu 2010r. i obejmowały następujące etapy:

- 1) Analiza źródeł zastanych - dokumentów wojewódzkich, powiatowych, gminnych, raportów instytucji działających na terenie Miasta i Gminy Gniew
- 2). Diagnoza społeczności lokalnej,
- 3). Warsztaty partycypacyjne prowadzone przez moderatora z udziałem zespołu ds. aktualizacji oraz uzupełnienia treści „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Gniew”.

1.2. RAMY CZASOWE OPRACOWANIA AKTUALIZACJI STRATEGII

Okres realizacji aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Gniew przyjęto na lata 2010 – 2013. Dokument ten będzie podstawą formułowania i realizacji prospołecznych zadań gminy. Zakłada się ich realizację ze środków własnych społeczności Miasta i Gminy Gniew oraz ze środków pozyskiwanych z zewnątrz, w tym środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Proces aktualizacji Strategii rozpoczęto dnia 19 stycznia 2010r., a zakończono 31 marca 2010r. przedłożeniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Gniew do przyjęcia na Sesji Rady Miasta i Gminy Gniew.

1.3. OSOBY BIORĄCE UDZIAŁ W OPRACOWANIU AKTUALIZACJI STRATEGII

Do prac nad aktualizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Gniew przystąpiono na mocy Zarządzenia Nr 1 / 2010 p.o. Kierownika Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewie z dnia 18 stycznia 2010r. powołującego z pośród pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w

Gniewie zespół ds. aktualizacji oraz uzupełnienia treści „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Gniew” w składzie:

- 1) Sylwia Schwarc – Przewodnicząca
- 2) Mariola Wolnik – Z-ca Przewodniczącej
- 3) Anna Sosik – sekretarz zespołu
- 4) Bożena Karzyńska – członek
- 5) Barbara Ogonowska – członek
- 6) Anna Grybek – członek
- 7) Leokadia Górską – członek
- 8) Barbara Bader – członek
- 9) Magdalena Elmanowska – członek

2. CHARAKTERYSTYKA MIASTA I GMINY GNIEW

Gmina Gniew położona jest w południowej części województwa pomorskiego, w powiecie tczewskim, nad lewym brzegiem rzeki Wisły, przy granicy z województwem kujawsko-pomorskim, zajmuje obszar 194 km² i liczy 16.053 tys. mieszkańców. Strukturę terytorialną Gminy Gniew tworzy 19 sołectw. Pod względem administracyjnym jest jedną z 17 gmin miejsko – wiejskich województwa. Pod względem geograficznym leży w obrębie Pojezierza Starogardzkiego i Doliny Kwidzyńskiej.

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 1 (23,4 km) oraz drogi wojewódzkie (łącznie 21, 256 km). W sąsiedniej gminie Pelplin przebiega autostrada A1 (88,2 km) łącząca Trójmiasto z Grudziądem.

Gmina Gniew graniczy od zachodu z gminami Morzeszczyn i Smętowo Graniczne, od północy z gminą Pelplin, zaś od południa z gminą Nowe. Wschodnią granicę stanowi Wisła, do której przylegają zachodnie rejony gmin: Sztum, Ryjewo i Kwidzyn.

Odległości Gniewu do głównych miast:

- Gdańsk- 70 km,
- Tczew- 30 km,
- Starogard Gdański – 30 km,
- Warszawa – 330 km,
- najbliższy port lotniczy – Rębiechowo koło Gdańska,
- najbliższe przeprawy promowe przez Bałtyk: Gdańsk- 70 km, Gdynia – 90 km,
- najbliższy pasażerski przystanek PKP Morzeszczyn – 10 km, Tczew – 30 km.

Gmina Gniew jest gminą o charakterze rolniczo - leśnym i turystycznym z lokalnymi ośrodkami usługowymi. Rolnictwo stanowi ważny czynnik ekonomiczno-gospodarczy gminy. Średnio na osobę w gminie Gniew przypada 0,78ha użytków rolnych – w województwie 0,42ha. Średnia wielkość gospodarstwa indywidualnego wynosi 11,9 ha – w kraju 7,8 ha.

W gminie przeważają użytki rolne położone na glebach piaszczystych, do których zaliczamy grunty orne, sady, łąki i pastwiska. Resztę powierzchni gruntowych stanowią lasy i nieużytki. Pozytywną cechą rolniczej gospodarki jest czystość gleb, która predysponuje do rozwijania produkcji ekologicznej, a zwłaszcza warzyw w uprawach polowych.

Na obszarze gminy Gniew nie ma dużych zakładów przemysłowych. Skupiają się one głównie w mieście. Wśród większych firm wymienić można: Rolls-Royce Marine Sp. z o. o., FAMA Sp. z o. o., Zakład Produkcji Keramzytu „WEBER”, Mikrotyk SA, Przedsiębiorstwo Handlowo - Produkcyjne Alma Color.

Istnieje jeszcze kilka mniejszych przedsiębiorstw, które w miarę możliwości zapewniają zatrudnienie mieszkańcom gminy.

2.1. WALORY NATURLNE I TURYSTYCZNE

Gmina Gniew to wymarzone miejsce dla ceniących sobie wypoczynek w harmonii z nietkniętą przez cywilizację naturą. Warto wymienić kilka najatrakcyjniejszych miejsc w gminie Gniew. Największą atrakcją miejscowości Brody Pomorskie w gminie Gniew jest znajdujący się w pobliżu leśniczówki kompleks rekreacyjny, idealnie nadający się do biesiadowania przy ognisku czy grillu. W muzeum leśnym można zobaczyć sprzęt i urządzenia wykorzystywane w przeszłości w rolnictwie, a w mini-zoo żywe zwierzęta leśne i ptaki. Wspaniale rozwijającą się ostatnio miejscowością jest Opalenie – duża, dawniej szlachecka wieś. Największy atut Opalenia stanowi jego wspaniałe położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Wisły i rozległych starych kompleksów leśnych, w tym dwóch rezerwatów przyrody Opalenia Dolnego i Górnego. Lasy te kryją wielkie bogactwo zarówno chronionych, jak i rzadko spotykanych gatunków flory i fauny. Właśnie tu mieści się kilka przepięknie położonych gospodarstw agroturystycznych oferujących swoim klientom atrakcje w postaci m.in. przejażdżek konnych, spływów kajakowych, biesiad na świeżym powietrzu, a nade wszystko wypoczynku w ciszy i spokoju. Niedaleko Opalenia znajduje się osada Widlice. To stąd rozpościera się najpiękniejszy widok na dolinę Wisły.

Przez teren gminy Gniew przebiega pięć szlaków turystycznych:

1. Szlak Dolnej Wisły łączący Wielkie Walichnowy z Nowem,
2. Szlak Lasów Dębińskich prowadzący od Zajazdu „Gniewko” w Rakowcu do Wiosła Małego,
3. Szlak Rzeki Wierzycy łączący Gniew z Pelplinem,
4. Szlak Opaleński biegnący na trasie Zajazd „Gniewko” w Rakowcu – Opalenie,
5. Szlak ziemi tczewskiej mający swój początek przy Zajeździe „Gniewko” w Rakowcu, wiodący poprzez Smętowo Graniczne do Tczewa.

Wszystkie te szlaki przebiegają przez najbardziej malownicze i obfitujące w atrakcje przyrodnicze i kulturowe tereny gminy Gniew. Są one świetnie oznakowane, dobrze zagospodarowane pod względem technicznym i właściwie utrzymane. Idealnie nadają się na weekendowe wyprawy rodzinne.

Zabytki, które warto zobaczyć:

- Panorama Gniewa,
- Zamek Krzyżacki,
- Największy zespół zabytkowych kamienic w województwie pomorskim,
- Sanktuarium Maryjne w Piasecznie z łaskami słynącą figurą Matki Boskiej Piaseckiej - Królowej Pomorza i Matki Jedności,
- Cmentarze mennonickie w Wielkich Walichnowach i Polskim Gronowie,
- XIX-wieczny pomnik Gottlieba Schmidta w Widlicach,
- Dwór Czapskich w Opaleniu - XVIII w.

Najciekawsze imprezy promocyjne:

- Międzynarodowy Pokaz Kucia Artystycznego,
- Turniej Rycerski króla Jana III na Zamku w Gniewie,
- Vivat Vasa! Inscenizacja Batalistyczna „Bitwa dwóch Wazów – 1626 r.”,
- Przeglądy Zespołów Folklorystycznych w Piasecznie (Kociewski i Międzynarodowy),
- Święto Gniewu – obchodzone w rocznicę nadania praw miejskich.

Imprezy całoroczne:

* Fundacja Zamek w Gniewie prowadzi permanentną działalność działu ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego poprzez: Sekcję Odtwarzania Historii Tradycji i Rzemiosła, Żółty Regiment Piechoty „Alarmtech”, Chorągiew Husarską Ziemi Kociewskiej Marszałka Województwa Pomorskiego, Szkołę Szermierki Historycznej, Zespół Tańca Historycznego, Klub Historyczny – Łowcy Historii, Koła Przewodników, Warsztaty Rzemiosła Dawnego, Sekcję Muzyczną: Ogniskiem muzycznym, Scholą Cantorum Gymevensis, Scholą Chłopięcą, Camerata Gymevensis, Orkiestrą Dętą, Chórem mieszanym, Sekcją Tradycji, Etyki i Zwyczajów Łowieckich, Sekcją Plastyczną, Sekcją Jeździecką, Sekcją Konserwatorską.

* Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego w Piasecznie posiada stałe ekspozycje – Ekspozaty etnograficzne, Rekonstrukcja chat kociewskich, Historia polskich kółek rolniczych, Dawne maszyny i narzędzia rolnicze, Rekonstrukcja dawnej kuźni oraz eksponowane na przestrzeni roku wystawy: Ostatni emisariusz – Tadeusz Chciuk-Celt (styczeń), Flotyllę rzeczne Polskiej Marynarki Wojennej (luty – maj), Mistrz Reymont i Małgorzata – motywy reymontowskie w twórczości Małgorzaty Cernik (maj – sierpień), Jan Eugeniusz Zambach (wrzesień – grudzień).

* Muzeum Archeologiczne w Gdańsku oddział w Gniewie prezentuje stałe ekspozycje – Z dziejów Gniewa i ziemi gniewskiej, Bitwa pod Grunwaldem, Z dziejów kowalstwa artystycznego oraz Wymowa pól bitewnych (ekspozaty z dziedziny wojskowości z okresu I i II wojny światowej – wystawa Gdańskiego Bractwa Historii Wojskowości.

Lokalne ciekawostki:

Regionalnym produktem spożywczym są Powidła Widlickie i Opaleńskie, smażone od kilku lat w pierwszych dniach jesieni. W związku z tym w gminie obchodzi się Święto Powideł.

2.2. PROCES DEMOGRAFICZNY MIASTA I GMINY GNIEW

Dane statystyczne informujące o strukturze ludności według wieku w gminie Gniew dotyczą lat 2004 i 2009. Zarówno w Polsce, jak i na obszarach, z których utworzona została gmina Gniew – od wielu już lat zmniejsza się liczebność populacji w wieku przedprodukcyjnym i jej udział względny w ogólnej liczbie ludności. Zmniejsza się liczba dzieci i młodzieży na terenie gminy Gniew w związku z tym, wzrasta odsetek ludzi w

starszych grupach wiekowych. Inaczej mówiąc spadek liczebności młodych generacji sprzyja procesowi starzenia demograficznego ludności.

Tabela 1 Przekrój statystyczny miasta i gminy (wg stanu na koniec 2004r.):¹

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚCI
Stan ludności ogółem, w tym:	16.277
Mężczyźni	8.093
Kobiety	8.184
Ludność w wieku przedprodukcyjnym ogółem, w tym:	3.886
Mężczyźni	2.005
Kobiety	1.881
Ludność w wieku produkcyjnym ogółem, w tym:	10.432
Mężczyźni	5.444
Kobiety	4.998
Ludność w wieku poprodukcyjnym ogółem, w tym:	1.948
Mężczyźni	644
Kobiety	1.304
Małżeństwa zawarte w 2004 roku ogółem, w tym:	95
Cywilne	25
Wyznaniowe	70
Urodzenia żywe w 2004 roku	177
Zgony ogółem w 2004 roku, w tym:	153
Niemowląt	-
Przyrost naturalny	24

¹ Źródło: Dane z „Rocznika statystycznego województwa pomorskiego 2004” – podregiony, powiaty i gminy.

Tabela 2 Przekrój statystyczny miasta i gminy (wg stanu na koniec 2009 r.):²

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚCI
Stan ludności ogółem, w tym:	16.053
Mężczyźni	7.974
Kobiety	8.079
Ludność w wieku przedprodukcyjnym ogółem, w tym:	3.534
Mężczyźni	1.803
Kobiety	1.731
Ludność w wieku produkcyjnym ogółem, w tym:	10.453
Mężczyźni	5.509
Kobiety	4.944
Ludność w wieku poprodukcyjnym ogółem, w tym:	2.066
Mężczyźni	662
Kobiety	1.404
Małżeństwa zawarte w 2009 roku ogółem, w tym:	136
Cywilne	40
Wyznaniowe	96
Urodzenia żywe w 2009 roku	228
Zgony ogółem w 2004 roku, w tym:	159
Niemowląt	-
Przyrost naturalny	78

Gmina Gniew według stanu na dzień 31.12.2009 r. liczy 16053 mieszkańców. W porównaniu do roku 2004 liczba ludności spadła o 224 osoby. Zmalała liczba osób w wieku przedprodukcyjnym o 352 osoby. Spowodowała to mała liczba urodzeń w poprzednich latach. Porównując liczbę ludności w wieku produkcyjnym do 2004 roku to zwiększyła się ona o 21 osób. Wiąże się to z zapewnieniem dla tej grupy osób miejsc pracy. Zwiększyła się liczba ludności w wieku poprodukcyjnym o 118 osób. Liczba zawartych małżeństw w 2009 r. wynosi 136. Z powyższego wynika, iż ludzie decydują się na formalne związki. W ubiegłym roku urodziło się 228 dzieci. Spowodowane jest to faktem, iż kobiety decydują się obecnie na macierzyństwo. Innym czynnikiem wpływającym na zwiększenie liczby urodzeń jest to, iż w dorosłe życie wkraczają osoby z wyżu demograficznego z końca lat osiemdziesiątych. Z analizy struktury wieku naszej gminy wynika, że w wieku produkcyjnym jest więcej

² Źródło: Dane z Urzędu Miasta i Gminy Gniew.

mężczyzn niż kobiet, a w wieku poprodukcyjnym odwrotnie, bo o 742 więcej kobiet. Świadczy to o większej umieralności mężczyzn.

W ubiegłym roku przyrost naturalny wyniósł 78. Dodatni przyrost naturalny stanowi wyzwanie do podjęcia działań służących poprawie jakości życia mieszkańców poprzez min. zapewnieniu miejsc w przedszkolach i szkołach oraz oszacowanie przyszłej liczby małżeństw i związanych z tym przyszłych potrzeb mieszkaniowych.

2.3. EDUKACJA

Gminny system oświaty tworzy sieć szkół zajmujących się kształceniem na poziomie przedszkolnym, podstawowym i gimnazjalnym. Tworzą ją:

- dwa przedszkola: w Gniewie, w tym oddział zamiejscowy w Nicponii i Opaleniu,
- trzy oddziały przedszkolne: w Ostrowitem, Piasecznie, Jeleniu,
- siedem szkół podstawowych: w Gniewie, Tymawie, Opaleniu, Gogolewie, Polskim Gronowie, Ostrowitem, Piasecznie,
- gimnazjum w Gniewie i Opaleniu

Na terenie gminy Gniew funkcjonuje Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych z Liceum Ogólnokształcącym, Zasadniczą Szkołą Zawodową, Uzupełniającym Liceum Ogólnokształcącym dla młodzieży i Uzupełniającym Liceum Ogólnokształcącym dla dorosłych, dla którego organem prowadzącym jest Starostwo Powiatowe w Tczewie.

Szkoły te posiadają profesjonalną, młodą, przyjazną uczniom kadre, która zapewnia gruntowną wiedzę i pomaga w rozwijaniu zainteresowań.

Dzieci i młodzież z tych szkół mają możliwość uczestnictwa w licznych konkursach, olimpiadach i imprezach, przez co poszerzają swoje horyzonty i rozwijają umiejętności.

Infrastruktura systemu oświaty w gminie nie jest rozbudowana w sposób wystarczający, by zaspokoić potrzeby edukacyjne dzieci i młodzieży. Brakuje bowiem w większości szkół sal gimnastycznych, boisk sportowych, dobrze wyposażonych gabinetów terapii pedagogicznej, logopedycznej, jak również miejsc w przedszkolach. Jednakże na szczególną uwagę zasługuje rozbudowany i zmodernizowany kompleks w Opaleniu z nowoczesną salą gimnastyczną i pracownią komputerową. Także stan techniczny innych budynków szkolnych również ulega poprawie, gdyż cały czas trwają prace nad zmianami mającymi na celu poprawę komfortu nauki naszych dzieci.

Na terenie gminy jest wyspecjalizowana kadra mogąca udzielić uczniom i ich rodzicom szybkiej i właściwej pomocy pedagogiczno-psychologicznej i psychiatrycznej, jednakże z uwagi na dużą liczbę dzieci i młodzieży z problemami jest ona niewystarczająca.

2.4. EDUKACJA EKOLOGICZNA

Od dnia 06 marca 2006r. działa Gniewskie Centrum Edukacji Ekologicznej, którego celem jest edukacja ekologiczna skierowana do lokalnej społeczności, w szczególności do dzieci i młodzieży a którego zadaniem jest:

- propagowanie idei ekorozwoju, jako rozwoju gospodarczego i społecznego uwzględniającego potrzeby środowiska naturalnego,
- zintensyfikowanie działań na rzecz ochrony środowiska przez współpracę pomiędzy jednostkami organizacyjnymi gminy, lasami państwowymi i innymi organizacjami mającymi w statucie działalność ekologiczną,
- kształtowanie postaw nacechowanych wrażliwością i szacunkiem dla przyrody,
- nakłanianie do racjonalnego korzystania ze środowiska naturalnego w poczuciu pełnej odpowiedzialności za jego stan,
- dążenie do kontaktu ze środowiskiem i aktywnego wypoczynku,
- promocja gminy Gniew jako regionu atrakcyjnego turystycznie,
- oddziaływanie poprzez dzieci i młodzież na postawę i zachowania ludzi dorosłych.

Od stycznia 2009r. Gniewskie Centrum Edukacji Ekologicznej jest jednostką organizacyjną Stowarzyszenia Centrum Aktywnych – Gniew.

2.5. OCHRONA ZDROWIA

System ochrony zdrowia na terenie miasta i gminy Gniew oparty jest na niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej. W Gniewie znajduje się Zakład Opieki Zdrowotnej MEDICAL Sp. z o. o. Placówka ta obsługuje 15000 pacjentów z miasta i gminy Gniew, poprzez swoje poradnie:

- poradnię lekarza POZ,
- poradnię pediatryczną,
- poradnię ginekologiczno – położniczą,
- poradnię położnej środowiskowej – rodzinnej,
- poradnię pielęgniarki środowiskowo – rodzinnej,
- poradnię chirurgii ogólnej,
- poradnię chirurgii urazowo – ortopedycznej,
- poradnię otolaryngologiczną,
- poradnię neurologiczną,
- poradnię diabetologii,
- poradnię kardiologiczną,
- poradnię dermatologiczną,

- poradnię okulistyczną,
- poradnię reumatologiczną,
- poradnię stomatologiczną,
- poradnię medycyny pracy,
- pracownię RTG,
- laboratorium diagnostyczne.

Oprócz placówki w Gniewie funkcjonują jej terenowe oddziały w Opaleniu i Kolonii Ostrowickiej.

Zadania z zakresu leczenia szpitalnego i klinicznego realizowane są w Tczewie, Starogardzie Gdańskim oraz w Trójmieście. Zadania z zakresu usług pogotowia ratunkowego realizowane są w Tczewie.

W Gniewie znajduje się również Zakład Opiekuńczo - Leczniczy wchodzący w strukturę Zakładu Opieki Zdrowotnej w Tczewie. Placówka ta dysponuje 32 łózkami. Istnieje również prywatna praktyka pielęgniarek środowiskowych i położnej środowiskowej.

W miejscowości Opalenie mieści się Centrum Leczenia Uzależnień „ZAPOWIEDNIK”. Centrum oferuje pomoc dla osób uzależnionych od środków lub substancji psychoaktywnych z poza terenu gminy Gniew.

Na terenie Gniewu działa również Dom Pomocy Społecznej dla przewlekle somatycznie chorych, dysponujący miejscem dla 99 osób oraz Dom Pomocy Społecznej w Wielkich Wyrębach dla 72 osób, przeznaczony dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.

W Gniewie działają ponadto cztery apteki ogólnodostępne:

1. Apteka „KOCIEWSKA” przy ul. Kopernika 8a,
2. Apteka „GNIEWSKA” przy ul. Witosa 17,
3. Apteka im. Klaudiusza Galena przy ul. Piłsudskiego 17,
4. Apteka „MEDICAL” przy ul. Witosa 10.

2.6. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Na terenie gminy Gniew znajduje się Komisariat Policji. Jednostka ta obsługuje również gminę Morzeszczyn. Współpracuje ściśle z podmiotami i instytucjami działającymi na rzecz bezpieczeństwa w powiecie, takimi jak Gminne Centrum Reagowania Gniew, Żandarmeria Wojskowa, Straż Ochrony Kolei, Państwowa i Społeczna Straż Rybacka, Straż leśna. Nad bezpieczeństwem publicznym Miasta i Gminy Gniew czuwają Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, a także Straż Miejska.

2.7. POMOC SPOŁECZNA

Na terenie Miasta i Gminy Gniew funkcjonuje Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który jest jednostką organizacyjną Gminy. Działa w oparciu o Statut Ośrodka jak również Regulamin Organizacyjny. Organem założycielskim jest gmina Gniew.

Celem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin z terenu miasta i gminy, które nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć swoich trudnych sytuacji życiowych oraz pomoc w uzyskaniu samodzielności, odpowiednio do ich możliwości i uprawnień.

Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy około 800 rodzinom rocznie.

W roku bieżącym zaobserwowano wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej ze względu na pogłębiający się kryzys gospodarczo - ekonomiczny.

Głównymi przyczynami uprawniającymi do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej jest bezrobocie i ubóstwo. Ponadto pomocy udziela się ze względu na niepełnosprawność, długotrwałą chorobą, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, ochronę macierzyństwa, alkoholizm, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie działa w oparciu o:

- 1) ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej / tekst jednolity: Dz. U. z 2009r. Nr 175 poz 1362, z późn. zm. /,
- 2) ustawę z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym / tekst jednolity Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 159, z późn. zm. /,
- 3) uchwałę Nr XXX/214/2004 z późn. zm. Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 30 grudnia 2004r. w sprawie uchwalenia statutu Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewie,
- 4) ustawę z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych / tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm./,
- 5) ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi / tekst jednolity Dz. U. z 2007r. Nr 70 poz. 473, z późn. zm./,
- 6) ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii / tekst jednolity Dz. U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485, z późn. zm. /,
- 7) ustawę z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych / tekst jednolity Dz. U. z 2001r. Nr 71, poz. 734, z późn. zm. /,
- 8) ustawę z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych / tekst jednolity Dz. U. z 2006r. Nr 139 poz. 992, z późn. zm. /,

- 9) ustawę z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
/ tekst jednolity Dz. U. z 2009 r., Nr 1 poz.7, z późn. zm./,
- 10) ustawę z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudniania i instytucjach rynku pracy
/ tekst jednolity Dz. U. z 2004r. Nr 99 poz. 1001 /,
- 11) innych właściwych aktów prawnych,

Realizuje zadania własne poprzez:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych (finansowane z budżetu państwa),
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- pracę socjalną,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
- dożywianie dzieci (40% - finansowane z budżetu gminy, 60% z budżetu państwa),
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,

- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych (finansowane z budżetu państwa),
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy należy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej:

- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi (finansowane z budżetu państwa),
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a ustawy o pomocy społecznej,

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki,
 - środki na realizację i obsługę zadań, o których mowa w ust. 1, zapewnia budżet państwa.
- Koszty obsługi zadania, o którym mowa w ust. 1 pkt 9, wynoszą 1,5 % otrzymanej dotacji celowej na wypłacanie wynagrodzeń za sprawowanie opieki.

Wychodząc naprzeciw potrzebom ludzi upośledzonych umysłowo i chorych psychicznie, mieszkających na terenie Gminy Gniew, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie pozyskał środki na utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy. Placówka ta mieści się w Gniewie, przy ul. Krasickiego 8 i dysponuje 30 miejscami.

Głównymi celami ŚDS są:

- zapobieganie izolacji i wykluczeniu społeczności osób niepełnosprawnych,
- zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi możliwości pozostawania w swoim naturalnym środowisku i udziału w życiu społecznym,
- odciążenie rodzin, które borykają się z ogromnym ciężarem zapewnienia opieki osobie niepełnosprawnej umysłowo, a przez to często spychane są w sferę ubóstwa ze względu na brak możliwości podjęcia pracy przez opiekuna,
- wzmocnienie więzi rodziny przez zaangażowanie rodzin w prowadzoną terapię, udzielanie wsparcia rodzinom w przezwyciężaniu ich trudnych sytuacji życiowych,
- poprawa sprawności psychofizycznej podopiecznych, zwiększenie ich samodzielności i adaptacja do życia społecznego.

W Środowiskowym Domu Samopomocy zatrudnieni są:

- w pełnym wymiarze godzin: 2 terapeuci zajęciowi, osoba wykonująca zarówno obowiązki pedagoga jak i pracownika socjalnego oraz kierowca,
- na umowę zlecenie: psycholog i rehabilitant.

W roku 2009r. w zajęciach brało udział 26 osób.

Od dnia 12 stycznia 2009r. uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy są dowożeni na zajęcia samochodem Renault Trafic pozyskanym ze środków własnych gminy i Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).

Od roku 2008r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie jest realizatorem projektu systemowego z zakresu pomocy i integracji społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 - 2013 „Upowszechnianie aktywnej integracji na terenie gminy Gniew” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego, którego celem jest zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego, przeciwdziałanie marginalizacji osób korzystających z pomocy społecznej, wzrost ich kompetencji życiowych i

aktywny powrót do życia społecznego i zawodowego poprzez stworzenie sprawnego systemu, umożliwiającego osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, wzmocnienie ich aktywności i samodzielności życiowej.

W roku 2008 w projekcie udział wzięło 28 osób długotrwale bezrobotnych, w tym 25 kobiet i 3 mężczyzn. Przeprowadzono szkolenia z psychologiem, pedagogiem, doradcą zawodowym, pielęgniarką w ramach udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej, informatykiem, lektorem języka angielskiego jak również szkolenia z zakresu kreowania własnego wizerunku, obejmujące 1.988 godz., średnio 71 godz. kursu dla jednego uczestnika. Koszt projektu wyniósł 260.065 zł, z czego 225.623 zł wynosiło dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego, a kwota 34.442 zł stanowiła wkład własny gminy.

W 2009r. – w projekcie brało udział 38 kobiet. Budżet projektu wynosił 407.441,07 zł, z czego 367.715,57 zł to dofinansowanie z EFS, a 39.725,50 to wkład własny gminy.

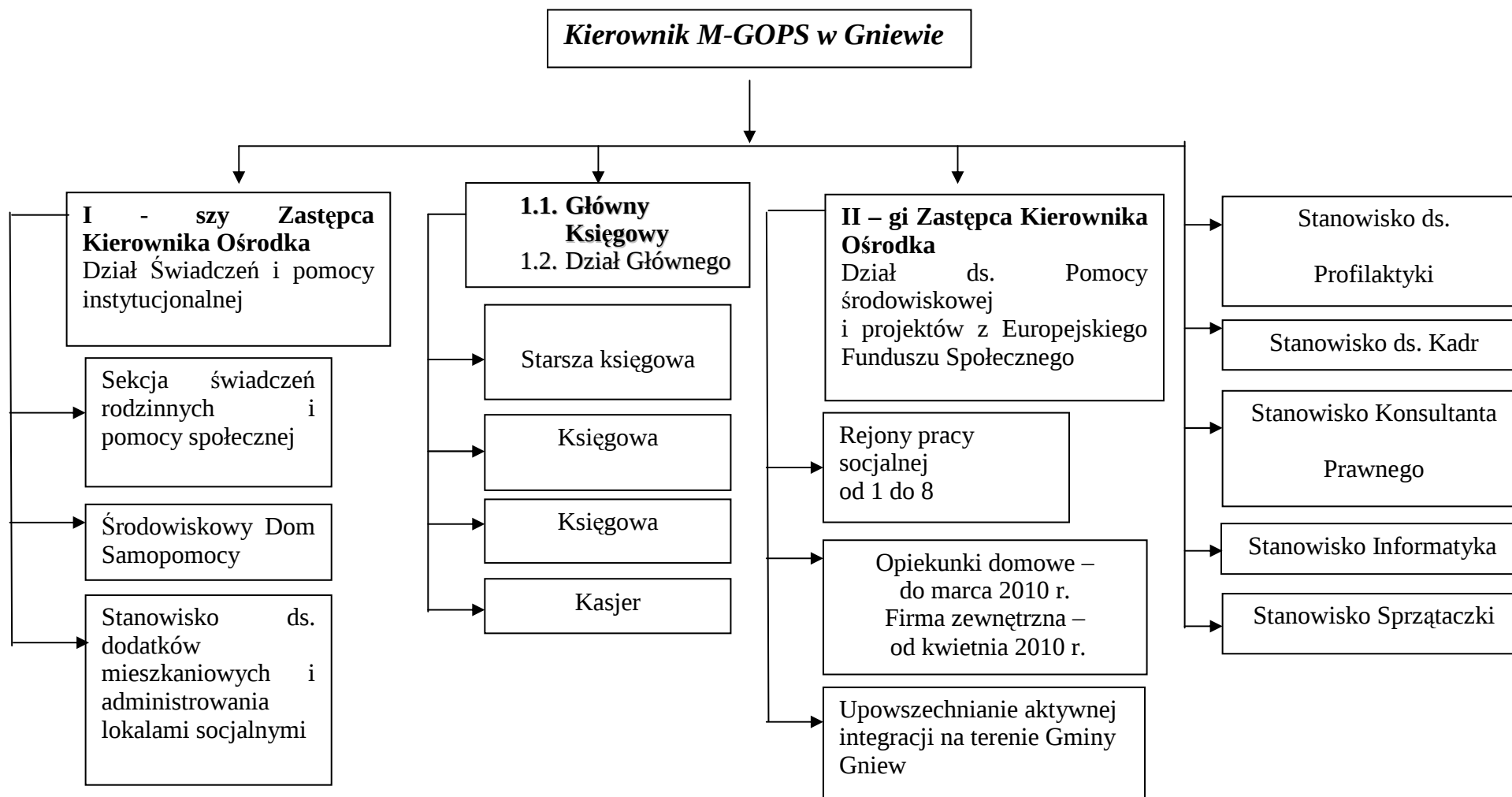
Od stycznia 2010r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie realizuje III edycję projektu, w którym udział bierze 30 osób, w tym 17 kobiet i 13 mężczyzn.

Projekt przeznaczony jest nie tylko dla osób bezrobotnych ale także niepełnosprawnych i pijących szkodliwie. Koszt projektu to 438.337,95 zł. Dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego wynosi 395.600 zł, a kwota 42.737,95 zł stanowi wkład własny gminy.

Realizowany projekt pozwala na udzielenie indywidualnym osobom oraz członkom ich rodzin pomocy w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych.

Na terenie Miasta i Gminy Gniew zauważalny jest brak instytucjonalnych form kompleksowej pomocy rodziny w miejscu zamieszkania m.in. brak mieszkań chronionych, jadłodajni i noclegowni.

Struktura Organizacyjna Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewie

3. ZAGROŻENIA I PROBLEMY WSPÓŁCZESNEJ RODZINY

Wraz z początkiem rozwoju cywilizacji ludzkiej, rodzina ukształtowała się jako podstawowa jednostka organizacji społeczeństw. Dając swoim członkom na przestrzeni dziejów najlepsze warunki do życia i rozmnażania oraz wychowania potomstwa, stała się najwyższą wartością niemal dla każdego człowieka. Obecnie, w okresie niezwykle intensywnych przemian gospodarczo – ekonomicznych i kulturowych wydaje się, że podstawowa jednostka strukturalna społeczeństwa przeżywa bardzo poważny kryzys.

Przyczynami problemów współczesnych rodzin jest między innymi pogorszenie położenia ekonomicznego, czyli bezrobocie, niskie płace, wzrost kosztów utrzymania i kształcenia. Czynniki te wpływają negatywnie na rodzinę i jej rozwój, zakłócają jej funkcjonowanie, prowadzą do niskiej samooceny oraz braku aktywności zawodowej i społecznej.

Najważniejsze problemy współczesnej rodziny na terenie gminy Gniew to:

3.1. BEZROBOCIE

Bezrobocie uznawane w Polsce za bardzo ważny problem społeczny, definiowany najczęściej jako zjawisko społeczne polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów. Pod pojęciem bezrobotnego można rozumieć osobę niezatrudnioną, nie prowadzącą działalności gospodarczej i nie wykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia (w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy). Problemy na rynku pracy, objawiające się niedoborem miejsc pracy, powodują obniżenie warunków życia ludności, a długotrwałe pozostawanie bez pracy zmniejsza szanse na zatrudnienie i przyczynia się do postępującego procesu ubożenia ludności, a nawet może prowadzić do wykluczenia społecznego dużych grup społeczeństwa. Konsekwencją braku pracy jest nie tylko zubożenie i nie uczestniczenie w życiu zawodowym i społecznym, ale także brak zabezpieczenia dochodowego w przyszłości. Dla rodzin, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej z powodu bezrobocia, kwestia ta jest źródłem wielu innych problemów, takich jak: drastyczne obniżenie dochodów rodzin, narastanie w niej konfliktów i napięć, pojawienie się problemu alkoholowego. Bezrobotni członkowie rodzin stają się bezradni, a w ostatnich latach wzrasta w tej grupie współczynnik samobójstw i chorób psychicznych.

Według danych statystycznych wynika, że stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie pomorskim na dzień 31.12.2009 r. wynosiła 12%, a w powiecie tczewskim 14,2%.

Sytuacja na lokalnym rynku pracy w gminie Gniew, w przeciągu ostatnich kilku lat uległa znacznemu pogorszeniu. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym

Urzędzie Pracy w Tczewie z terenu gminy Gniew na koniec 2008 r. wynosiła 602 osoby, w tym 418 kobiet, natomiast na koniec 2009 r. wzrosła i wynosiła 893 osoby, w tym 496 kobiet. Prawo do zasiłku posiadało osób 221, w tym 96 kobiet.

Tabela 3 Liczba bezrobotnych na terenie miasta i gminy Gniew:³

Rok	Bezrobotni					
	Ogółem	W tym kobiety	Miasto	w tym kobiety	Gmina	w tym kobiety
2008	602	418	268	179	334	239
2009	893	496	399	221	494	275

Liczba bezrobotnych na terenie gminy Gniew

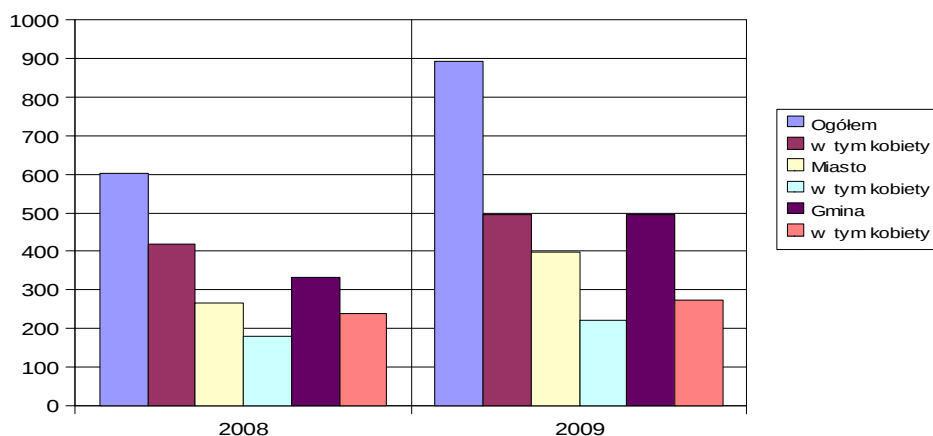

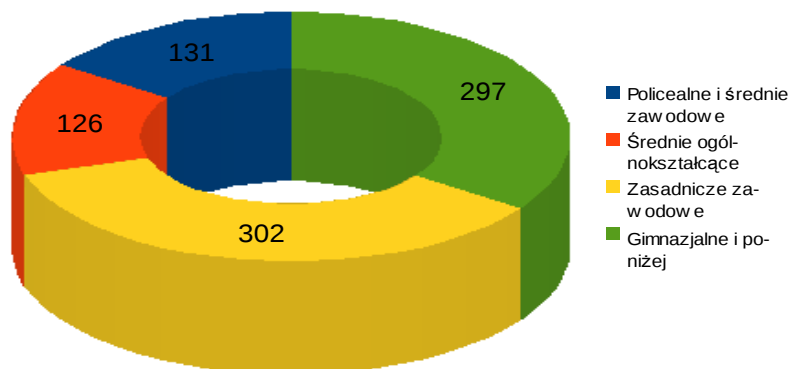
Tabela 4 Struktura bezrobocia według wykształcenia, stan na dzień 31.12.2009 r.⁴

Wykształcenie	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
Osoby	37	131	126	302	297

³ Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Tczewie.

⁴ Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Tczewie.

Struktura bezrobocia według wykształcenia

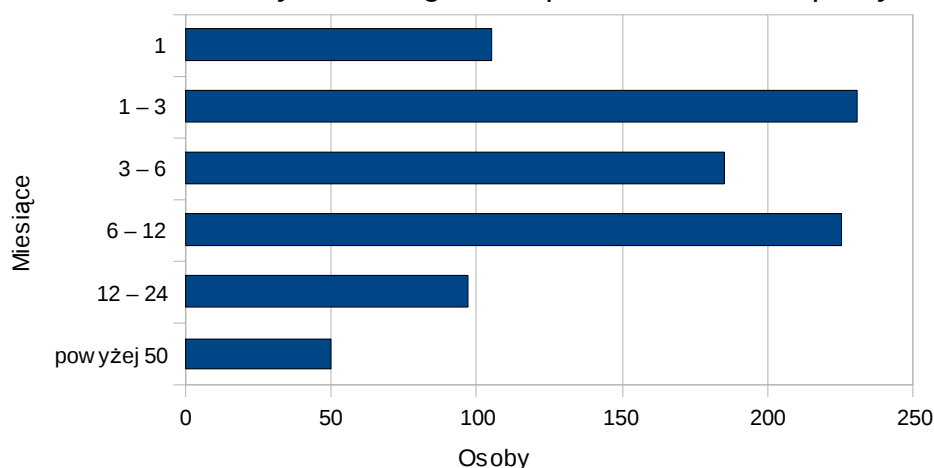

Z analizowanych danych osób bezrobotnych wynika, że poziom wykształcenia jest istotnym czynnikiem wpływającym na status bezrobotnych. Zjawisko bezrobocia tylko w niewielkim stopniu dotyczy osób o wysokich kwalifikacjach zawodowych. Największe problemy z podjęciem pracy mają osoby o niskim poziomie wykształcenia, bez kwalifikacji pożądanym na rynku pracy.

Tabela 5 Liczba bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy:⁵

Miesiące	1	1-3	3-6	6-12	12-24	powyżej 50
Osoby	105	231	185	225	97	50

Liczba bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy:

Z danych PUP wynika, że w 2009 r. liczba osób bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok zmniejszyła się w stosunku do roku 2008. Tendencję spadkową obserwuje się od 2007r. Nie jest to jednak wynikiem większej ilości ofert pracy, tylko

⁵ Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Tczewie

spowodowane jest kolejnymi rejestracjami z powodu podejmowania prac dorywczych i sezonowych.

Grupą dotkniętą wieloma problemami - dotyczącymi nie tylko sfery zawodowej stanowią osoby długotrwale bezrobotne, pozostające bez pracy przez okres ponad 12 miesięcy. Wielką trudność stanowi dla tych osób podjęcie wysiłku związanego z ponowną integracją społeczną, osiągnięciem odpowiedniego poziomu motywacji do zmian w życiu. Praca na rzecz tej grupy wymaga wysokiego profesjonalizmu, innowacyjności i coraz głębszej specjalizacji ofert wsparcia.

Analizując dane Ośrodka Pomocy Społecznej za 2009 r., wynika, że spośród 799 rodzin korzystających z pomocy, 345 to rodziny dotknięte bezrobociem. W stosunku do 2008 r. nastąpił wzrost rodzin dotkniętych tą dysfunkcją.

3.2. UBÓSTWO

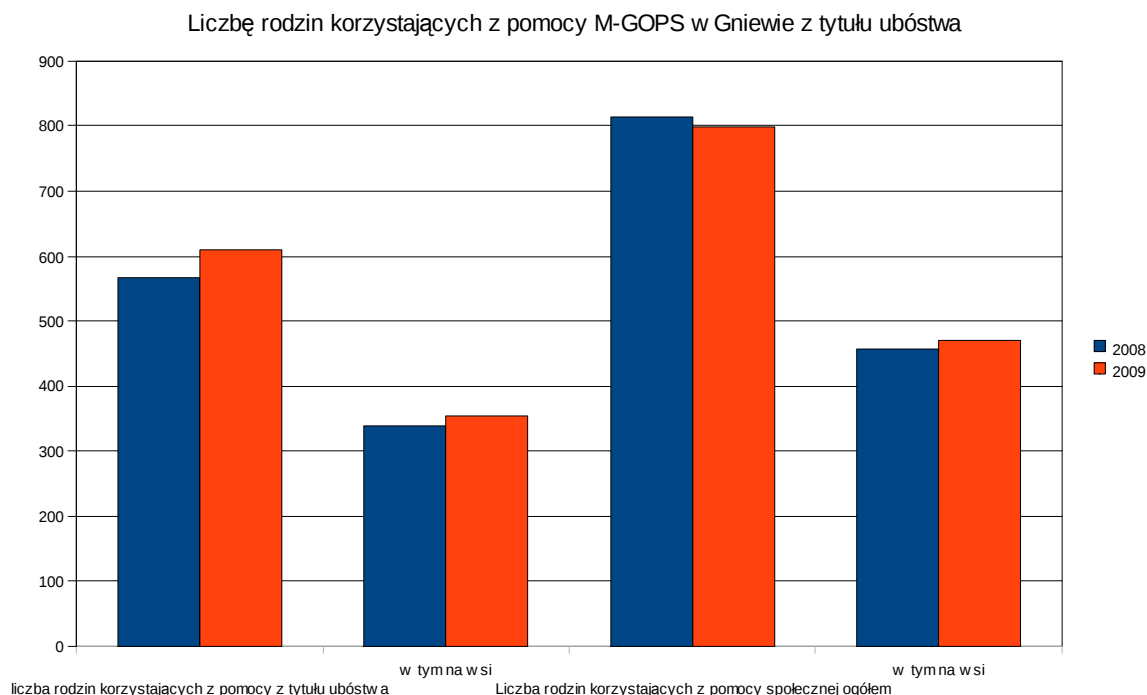
Ubóstwo - równie ważnym problemem rodziny na terenie naszej gminy stanowi wzrost zjawiska ubóstwa nierozzerwalnie związany z bezrobociem połączonym z niskim poziomem wykształcenia, niepełnosprawnością, wielodzietnością, bezdomnością oraz faktem zamieszkiwania na wsi.

Wyznacznikiem poziomu życia, skali i form przyczyn powodujących ubóstwo są przede wszystkim działania i obraz rzeczywistości w skali makrospołecznej. Poziom na jakim stoją wysokość rent i emerytur, minimalnej płacy, jakość i form ubezpieczeń zdrowotnych, zdolność państwa i jego gospodarki do utrzymania i tworzenia nowych miejsc pracy, świadczy o istnieniu ubóstwa, im jest wyższy, tym jest ono mniejsze. Na terenie gminy Gniew zjawisko to dotyczy nie tylko ludzi młodych, ale również osoby starsze, które ze względu na swój wiek i stan zdrowia mają ograniczone możliwości podejmowania aktywnych działań zmierzających do poprawy swej sytuacji materialnej.

Zjawisko ubóstwo przyczynia się do poczucia niesprawiedliwości społecznej, obniżenia poczucia własnej wartości, rozwoju przestępczości, pogorszenia stanu zdrowia, nierównego startu życiowego ludzi młodych. Prowadzić to może do marginalizacji i wykluczenia osób i rodzin z życia społecznego.

Tabela 6 Liczbę rodzin korzystających z pomocy M - GOPS w Gniewie z tytułu ubóstwa ⁶

Rok	liczba rodzin korzystających z pomocy z tytułu ubóstwa		liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej		% korzystających z pomocy z tytułu ubóstwa
	ogółem	w tym na wsi	ogółem	w tym na wsi	
2008	567	338	814	458	69,60 %
2009	610	353	799	469	76,30 %

3.3. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Niepełnosprawność to kolejne zagrożenie dla osób i rodzin, które obserwuje się na terenie gminy Gniew. Jest to pojęcie niejednoznaczne i złożone. Zawiera elementy nie tylko medyczne, ale również społeczne i funkcjonalne. Dotyczy z jednej strony ogólnego ujęcia zjawiska, a z drugiej strony odniesienia do definicji poszczególnych rodzajów niepełnosprawności. Wśród wielu definicji niepełnosprawności warto zwrócić uwagę na tę, która obowiązuje w państwach członkowskich Unii Europejskiej i uwzględnia trzy wymiary niepełnosprawności, a mianowicie:

- fizyczny, psychiczny lub autonomiczny uszczerbek na zdrowiu,
- zakłócenie zdolności do normalnego życia,
- wpływ czynników socjokulturowych, powodujących wykluczenie społeczne.

⁶ Źródło: Dane z Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewie.

Niepełnosprawność definiowana jest też jako stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji.

Ostatnie dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 r., wskazują wzrost liczby osób niepełnosprawnych zarówno w kraju, jak i województwie pomorskim, który wynika głównie z procesu starzenia się społeczeństwa. Niestety wciąż rośnie liczba dzieci i młodzieży z różnego rodzaju niepełnosprawnością.

W powiecie tczewskim stale wzrasta liczba wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. W 2008 r. było to 2297 orzeczeń w tym 331 dotyczyły osób do 16 r. życia, a w 2009 r. 2383 orzeczenia, w tym 260 osób do 16 r. życia.

Tabela 7 Liczba wydanych orzeczeń wg stopni niepełnosprawności, wieku, płci u osób powyżej 16 roku życia w latach 2008-2009 ⁷

	STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI			WIEK				PŁEĆ		WYKSZTAŁCENIE				
	Znaczny	Umiarkowany	lekki	16-25	26-40	41-60	60 i więcej	K	M	Mniej niż podstawowe	Podstawowe	Zasadnicze	średnie	wyższe
2008	881	719	301	211	215	855	620	1071	830	40	711	592	473	85
2009	910	876	337	192	242	1023	666	1118	1005	100	698	763	470	92

Dominującymi przyczynami niepełnosprawności w naszym powiecie u osób dorosłych są:

- choroby narządu ruchu,
- choroby układu oddechowego i układu krążenia,
- choroby neurologiczne.

Dominujące choroby u osób do 16 roku życia:

- choroby psychiczne,
- inne, w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, enzymatyczne, choroby zakaźne,
- upośledzenia narządów ruchu.

Osoby niepełnosprawne napotykają na wiele trudności, gdyż mają utrudniony dostęp do uczestniczenia w życiu społecznym i zawodowym. Szczególnie trudną sytuację można zaobserwować u osób z niepełnosprawnością intelektualną i sprzężoną. Mają one ograniczone możliwości korzystania z oferty edukacyjnej i są zdecydowanie gorzej wykształcone.

⁷ Źródło: Dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tczewie.

Zgodnie z uzyskaną informacją z Referatu Społecznego Urzędu Miasta i Gminy Gniew, wynika że na terenie gminy nauczaniem indywidualnym i specjalnym: w oddziałach specjalnych, integracyjnych i ogólnodostępnych, objętych jest 86 dzieci z niepełnosprawnością:

1. upośledzenie umysłowe,
2. dzieci słabo widzące,
3. autyzm,
4. niepełnosprawność ruchowa.

Dzieci upośledzone w stopniu lekkim i umiarkowanym oraz z problemami zdrowotnymi uczą się w oddziale integracyjnym przy Szkole Podstawowej w Gniewie, natomiast dzieci upośledzone w stopniu znacznym są dowożone i uczą się w przedszkolu w Tczewie.

Solidne wykształcenie osoby niepełnosprawnej jest podstawą do przygotowania do pracy oraz zatrudnienia. Posiadanie pracy zapewnia niezależność osobistą i materialną, jednak dla osób niepełnosprawnych ma wartość dodatkową, gdyż kompensuje ograniczenia wynikające z niepełnosprawności.

Dane z Powiatowego Urzędu Pracy według stanu na dzień 31.12.2009 r. wskazują iż zarejestrowanych było 339 osób bezrobotnych niepełnosprawnych, w tym 115 osób zamieszkałych na wsi.

Bezrobotni niepełnosprawni to osoby:

1. z lekkim stopniem niepełnosprawności – 223
2. z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – 107
3. ze znacznym stopniem niepełnosprawności – 9

Spśród zarejestrowanych bezrobotnych w 2009 roku najliczniejszą grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym 30-49 lat – 151 a w następnych przedziałach:

1. powyżej 50 roku życia – 134 osób,
2. 25 - 29 lat – 35 osób,
3. 18 - 24 lat – 19 osób.

Poziom wykształcenia zarejestrowanych osób niepełnosprawnych bezrobotnych na dzień 31.12.2009 r., kształtuje się następująco:

1. wyższe – 6,
2. policealne i średnie zawodowe – 50,
3. średnie ogólnokształcące – 20,
4. zasadnicze zawodowe – 142,
5. gimnazjalne – 0,
6. podstawowe i podstawowe nieukończone – 121.

Niepełnosprawni poszukujący pracy i nie pozostających w zatrudnieniu w 2009 r. to grupa 31 osób.

Większość osób niepełnosprawnych pozostaje poza rynkiem pracy i jest to niestety zjawisko obserwowane od wielu lat, dotyczące także osób w wieku produkcyjnym. Dlatego wciąż podejmowane są działania ustawowe wspierające aktywizację zawodową tych osób. Osobę niepełnosprawną należy wesprzeć w procesie pozyskania i utrzymania pracy poprzez właściwe przygotowanie miejsca i narzędzi pracy.

Na terenie gminy Gniew w miejscowości Wielkie Wyręby funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie dysponujący 72 miejscami, a na terenie miasta - Dom Pomocy Społecznej dla osób starych, przewlekle somatycznie chorych dla 99 osób, oferujący usługi w zakresie:

- pomocy rehabilitacyjnej (fizykoterapia, kinezyterapia, hydroterapia, masaż),
- zabiegów usprawniających (m. in. kąpiele wirowe, zabiegi laserowe i parafinowe),
- terapii zajęciową (wikliniarstwo, tkactwo, krawiectwo, plastyka i inne),
- opieki duszpasterskiej; w domu jest kaplica rzymskokatolicka,
- zajęć terapeutycznych na wolnym powietrzu, gry i zabawy organizowane w parku otaczającym dom.

W gminie Gniew nie ma żadnej organizacji pozarządowej prowadzącej działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne napotykają na wiele barier komunikacyjnych w dostępie do usług i dóbr, co sprawia im znaczne utrudnienie w aktywnym uczestniczeniu w życiu społecznym.

W powiecie tczewskim rehabilitacja społeczna jest realizowana również poprzez:

- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny;
- dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych;
- likwidację barier architektonicznych;
- warsztaty terapii zajęciowej.

3.4. DŁUGOTRWAŁA CHOROBA

Długotrwała choroba – oznacza utrudnienie, ograniczenie lub uniemożliwienie w pełni sprawnego funkcjonowania w środowisku z uwagi na stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy i jest jednym z ważnych problemów obserwowanych na obszarze miasta i gminy Gniew.

Zdrowie jest jednym z najcenniejszych i najważniejszych dóbr człowieka. Pozwala prowadzić samodzielne życie, harmonijnie funkcjonować w rodzinie i decydować o stopniu zasymilowania się w społeczeństwie. Przeciwnieństwem zdrowia jest choroba, która może pojawić się w każdym wieku. W dzieciństwie i młodości choroba często związana jest ze złymi warunkami ekonomicznymi w rodzinie, czasem jest skutkiem sięgania przez młodego człowieka po papierosy, alkohol czy narkotyki. Coraz częściej w środowisku młodzieży

występują depresje, a także bulimia czy też anoreksja. W wieku dorosłym występowanie chorób przewlekłych związane jest w dużej mierze z nieprawidłowym stylem życia, ale też z sytuacjami stresującymi, takimi jak: śmierć bliskiej osoby, bezrobocie, utrata mieszkania, ubóstwo. Najczęściej spotykane choroby w tym wieku to: choroby serca i układu krążenia, choroby płuc, marskość wątroby. Człowiek zdrowy nie odczuwa żadnych dolegliwości, jest niezależny i twórczy, nie wymaga pomocy. Człowiek chory jest bezradny, niepewny, wymaga diagnozy i leczenia oraz pomocy w zaspokajaniu potrzeb – często podstawowych.

Statystyka w zakresie zdrowotności mieszkańców naszej gminy nie jest zadowalająca. Spośród wszystkich przyczyn zgonów na pierwsze miejsce wysuwają się choroby układu sercowo-naczyniowego, a następnie choroby nowotworowe. Mieszkańcy gminy w ramach podstawowej opieki zdrowotnej korzystają z usług świadczonych przez:

- Zakład Opieki Zdrowotnej MEDICAL Sp. z o. o - obsługuje ona 15 000 pacjentów, oraz będące w jego strukturze organizacyjnej:
 - Ośrodek Zdrowia w Opaleniu,
 - Ośrodek Zdrowia w Kolonii Ostrowickiej.

System ochrony zdrowia oparty jest na niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej. Zadania z zakresu leczenia szpitalnego i klinicznego realizowane są w Tczewie, Starogardzie Gdańskim oraz w Trójmieście. Zadania z zakresu usług pogotowia ratunkowego realizowane są w Tczewie.

W Gniewie znajduje również się Zakład Opiekuńczo - Leczniczy wchodzący w strukturę Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Tczewie, dysponujący 32 miejscami. Placówka przeznaczona jest dla osób przewlekle chorych, których rodzina nie radzi sobie z opieką i pielęgnacją, oraz dla osób wymagających rehabilitacji i ćwiczeń ogólnie - usprawniających. Wszystkim pacjentom zapewnia się podstawowe leki, wyżywienie według diety, a przede wszystkim całodobową opiekę lekarską – pielęgniarzką oraz miłą rodzinną atmosferę.

Na terenie gminy Gniew w miejscowości Opalenie funkcjonuje Centrum Leczenia Uzależnień "ZAPOWIEDNIK", który udziela pomocy osobom uzależnionym od środków lub substancji psychoaktywnych z poza terenu gminy Gniew, dysponujący 32 miejscami.

Ograniczony dostęp do świadczeń zdrowotnych jest zauważalny w następujących dyscyplinach medycznych: kardiologii, onkologii, psychiatrii dziecięcej, psychologii klinicznej i geriatrii. Dodatkowo ograniczenia finansowe nakładane przez Narodowy Fundusz Zdrowia, powodują powstawanie kolejek do świadczeń specjalistycznych.

Wśród rodzin – klientów Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewie w 131 rodzinach występuje dysfunkcja długotrwałej choroby. Niewystarczający dostęp do świadczeń zdrowotnych spowodowany jest również ograniczoną infrastrukturą

komunikacyjną, gdyż na terenie gminy działa wyłącznie osobowy transport prywatny. Utrudniony dostęp ma do niego ludność zamieszkująca odległe krańce gminy.

Osoby schorowane i niepełnosprawne z terenu gminy Gniew, które nie są w stanie zaspokoić we własnym zakresie codziennych potrzeb życiowych oraz opieki higienicznej mają zapewnioną pomoc w formie usług opiekuńczych. Na dzień 31.12.2009r. z tej formy pomocy skorzystało 48 osób.

3.5. UZALEŻNIENIA

Uzależnienie to grupa zaburzeń spowodowanych używaniem substancji psychoaktywnych. Rozumiane jest jako konglomerat zjawisk fizjologicznych, poznawczych i związanych z zachowaniem, gdzie używanie określonych substancji uzyskuje wyraźną przewagę nad zachowaniami, które poprzednio miały większe znaczenie dla danej osoby. Istotą uzależnienia oraz jego głównym objawem jest nieodparta chęć zażycia jakiejś substancji powodującej, że gdy jej zabraknie, poszukiwanie i odnalezienie tej substancji staje się naczelnym celem zachowania.

Jak podaje Czesław Cekiera można wyróżnić następujące rodzaje uzależnień:

Uzależnienie fizyczne

to sztucznie wytworzona nabyta potrzeba biologiczna, fizjologiczna, objawiająca się przymusem brania danego środka. Jest rezultatem wbudowania uzależniającego związku chemicznego lub jego metabolitów w cykl przemian tkankowych, w sytuacji ich systematycznego używania. Człowiek uzależniony przestaje być wolny w stosunku do branego środka, który staje się niezbędny do zachowania homeostazy biologicznej. Organizm potrzebuje go, choć ten środek jest szkodliwy dla organizmu. Nagłe odstawienie środka uzależniającego powoduje zaburzenia w organizmie i pojawia się tzw. zespół abstynencyjny, polegający na doznawaniu wielu przykrych zmian w ciele osoby uzależnionej.

Uzależnienie psychiczne

to stan psychiczny powstały w wyniku przyjmowania różnych środków uzależniających. Przejawia się różnorodnym stopniem potrzeby przyjmowania tych środków - od łatwego do opanowania do niepohamowanej żądzy i przymusu brania. Psychiczne uzależnienie wiąże się często z takimi okolicznościami, jak: czas przyjmowania czegoś o stałej porze, rytuał brania, sposób zażywania chęć poprawienia komfortu psychicznego lub usunięcia dyskomfortu. Dla człowieka uzależnionego zaabsorbowanie przyjmowanymi środkami staje się dominantą, a jego zachowanie nosi na sobie piętno zachowania nałogowego. Odstawienie środka nie powoduje wystąpienia objawów abstynencyjnych poza ogólnym podnieceniem i złym samopoczuciem.

Uzależnienie społeczne

wiąże się z zażywaniem narkotyków w grupie, może mieć charakter obrzędowy lub kultowy. Istotą jest silne uzależnienie od grupy a wtórnie od substancji uzależniających. Działa tu silny motyw społeczno - psychologiczny - chęć przynależenia do grupy, co pociąga za sobą bezwzględne respektowanie zasad, obyczajów i rytuałów w niej panujących.

Dla wielu ludzi słowo uzależnienie kojarzy się zwykle z używaniem lub nadużywaniem określonych substancji chemicznych, takich właśnie jak: alkohol, narkotyki czy leki. Jest to o tyle zrozumiałe, że istnienie alkoholizmu bądź narkomanii i ich negatywne skutki, szczególnie w fazie zaawansowania, są zauważalne i bezdyskusyjne. Ale zredukowanie uzależnień do czynników chemicznych jest uproszczeniem i powoduje, że nie dostrzega się innych uzależnień jak chociażby namiętne uprawianie gier hazardowych, nieopanowanie w jedzeniu, „konieczność” kilkugodzinnego kontaktu z telewizorem lub komputerem, obsesyjne zajmowanie się erotyką, pracą itp. Ale przecież istnienie tych uzależnień i ich negatywne skutki są faktem bez względu na to, czy się je dostrzega, czy też nie.

Jedną z wielu przyczyn zła i przemocy widocznych w wielu współczesnych rodzinach na terenie miasta i gminy Gniew jest alkoholizm i narkomania.

ALKOHOLIZM - nałóg alkoholowy – jedno z najbardziej rozpowszechnionych uzależnień, w którym substancją uzależniającą jest alkohol etylowy.

Biorąc pod uwagę społeczne skutki alkoholizm zaliczamy go do patologii społecznych.

Patologie społeczne to zachowanie jednostek i określonych grup sprzeczne z wartościami danej kultury. Z powodu powtarzającej się nietrzeźwości dochodzi do przemocy, zaniedbań, ubóstwa, demoralizacji. Badania żon alkoholików ujawniają, że około 70% z nich doświadcza przemocy. Alkoholizm jest chorobą całej rodziny i jej członkowie mogą doznawać poważnych szkód emocjonalnych.

W gminie Gniew liczącej 16.053 mieszkańców opierając się na danych szacunkowych przyjętych dla Polski przewiduje się:

- a) około 3% dorosłych uzależnionych od alkoholu, tj. ok. 321 osób,
- b) około 5% dorosłych współuzależnionych tj. ok. 531 osób,
- c) około 5% dzieci i młodzieży, która żyje w rodzinie z problemem alkoholowym, tj. 268 dzieci,
- d) około 15% dorosłych nadużywających alkoholu, tj. ok. 1609 osób.

W tej sytuacji, co piąty mieszkaniec gminy Gniew może być uwikłany w problem alkoholowy w sposób niezwykle destrukcyjny. W dokumentacji Gminnej Komisji Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych w Gniewie na przestrzeni ostatnich 4 lat zanotowano 183 osoby w związku z nadużywaniem napojów alkoholowych w celu rozpoczęcia procedury o zobowiązanie do leczenia co przedstawia poniższa tabela:

Tabela 8

GKRPA	2006rok	2007rok	2008rok	2009rok
Liczba złożonych wniosków o wszczęcie procedury zobowiązania do leczenia uzależnienia od alkoholu	50	54	34	45

Tabela 9 Interwencje Komisariatu Policji w Gniewie na przestrzeni ostatnich 4 lat ⁸

Komisariat Policji w Gniewie	2006rok	2007rok	2008rok	2009rok
Interwencje domowe liczba	327	325	267	452
Interwencje w związku z zakłócaniem porządku publicznego w miejscach publicznych- liczba	282	230	1.283	321

Badania ankietowe przeprowadzone w 2007 roku podczas kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” przedstawiają:

a) Szkoła Podstawowa w Gniewie i Opaleniu:

- alkohol wypilo 55,56% uczniów klas V (są to w 73% uroczystości rodzinne z rodzicami typu urodziny, imieniny, wesela, sylwester, pozostałe 27 % to są inne sytuacje z rówieśnikami),

b) Gimnazjum im. gen J. Hallera w Gniewie i Zespole Szkół w Opaleniu:

- alkohol wypilo 50% uczniów z II klas gimnazjalnych,
- inne środki odurzające próbowało 6,25% uczniów z II klas gimnazjalnych,

Badania ankietowe przeprowadzone w 2009 podczas kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” przedstawiają:

a) Szkoła Podstawowa w Gniewie:

- alkohol wypilo 37,5 % uczniów klasy V (są to głównie wesela, urodziny, sylwester),

b) Szkoła Podstawowa w Opaleniu:

- alkohol wypilo 43,47% uczniów klasy V (są to podobne sytuacje jak wyżej),

c) Gimnazjum im. gen J. Hallera w Gniewie:

⁸ Źródło: Dane z Komisariatu Policji w Gniewie.

- alkohol wypilo 82,53% uczniów II klas gimnazjalnych (z tego 38% są to uroczystości w rodzinie),
- inne środki odurzające spróbowało 6,35% uczniów (jest to marihuana i tabletki),

d) Gimnazjum przy Zespole Szkół w Opaleniu:

- alkohol wypilo 80% uczniów II klas gimnazjalnych (z tego 40% są to sytuacje rodzinne),
- inne środki odurzające spróbowało 5,0% uczniów (jest to marihuana).

Organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego mają obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożywania napojów alkoholowych, zmiany struktury ich spożywania, działania na rzecz trzeźwości, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu.

W gminie Gniew przeciwdziałanie alkoholizmowi jako zadanie własne wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizowane jest w oparciu o uchwalony w tej sprawie gminny program. Realizatorem programu jest Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie ul. Witosa 9, współpracujący z jednostkami organizacyjnymi, instytucjami, stowarzyszeniami i innymi podmiotami z terenu miasta i gminy.

Do tych podmiotów należą w szczególności:

- 1) Szkoła Podstawowa im. Jana Sobieskiego w Gniewie, ul. Gdańska 16,
- 2) Gimnazjum im. gen. Józefa Hallera w Gniewie, ul. 27 Stycznia 19,
- 3) Zespół Szkół w Opaleniu, ul. Ks. Ludwika Warneckiego 10,
- 4) Gminny Ośrodek Sportu w Gniewie, ul. Kusocińskiego 10.
- 5) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gniewie,
- 6) Komisariat Policji w Gniewie,
- 7) ZOZ MEDICAL Sp. z o. o. w Gniewie ul Witosa 10,
- 8) Pozostałe szkoły z terenu miasta i gminy,
- 9) Klub Abstynenta „Podać rękę” w Gniewie,
- 10) Centrum Aktywnych Gniew, ul. Zamkowa 3,
- 11) Parafie rzymskokatolickie,
- 12) Sołectwa gminy Gniew,
- 13) Stowarzyszenia,
- 14) Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Ks. Fabiana Wierchowskiego w Gniewie.

NARKOMANIA to stałe lub okresowe przyjmowanie bez zaleceń lekarza zarówno narkotyków jak i leków uspokajających, nasennych oraz innych środków odurzających, w wyniku czego może powstać zależność od nich.

Przeciwdziałanie problematyce narkomanii reguluje ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego mają obowiązek podejmowania działań zmierzających do przeciwdziałania narkomanii, które wykonuje się poprzez możliwe do realizacji zadania, odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej uwzględniając zadania określone w art.2 ust.1 pkt 1-3 wyżej wymienionej ustawy oraz kierunki działań wynikające z Krajowego Programu. W gminie Gniew przeciwdziałanie narkomanii jako zadanie własne wynikające z cytowanej ustawy prowadzi się rokrocznie poprzez uchwalanie w tej sprawie gminnego programu. Realizatorem programu jest Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie współpracując jednostkami organizacyjnymi, instytucjami, stowarzyszeniami i innymi podmiotami z terenu miasta i gminy.

3.6. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność – zjawisko bezdomności, istnieje w Polsce od zawsze. To zjawisko społeczne dotyka w Polsce według różnych danych od kilku do nawet kilkuset tysięcy osób. Definicja przeformułowana i przyjęta przez Pomorskie Forum na Rzecz Wychodzenia z Bezdomności zaproponowana przez Andrzeja Przymeńskiego określa osobę bezdomną, która wykorzystując własne możliwości i uprawnienia, czasowo lub trwale nie jest w stanie zapewnić sobie schronienia spełniającego minimalne warunki pozwalające uznać je za pomieszczenie mieszkalne.

Definicję bezdomności możemy znaleźć w ustawie o pomocy społecznej. Zgodnie z nią za osobę bezdomną uważa się „osobę nie zamieszkującą w lokalu mieszkaniowym w rozumieniu przepisów ustawy o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych i nigdzie nie zameldowaną na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych”.

W naszej gminie zaobserwowano znaczny wzrost osób bezdomnych mężczyzn jak i kobiet. Niepokojące staje się również zjawisko migracji osób bezdomnych z innych miast na teren gminy Gniew.

Według zebranych informacji, najczęstszymi powodami bezdomności w gminie Gniew są:

- rozpad rodziny,
- powrót z zakładu karnego bez możliwości zamieszkania,
- brak stałych dochodów,
- przemoc w rodzinie,

- uzależnienia,
- opuszczenie Domu Pomocy Społecznej,
- powrót ze szpitala.

Tabela 10 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezdomności ⁹

Liczba osób bezdomnych na rok 2008	kobiety	1
	mężczyźni	6
Liczba osób bezdomnych na rok 2009	kobiety	4
	mężczyźni	13

3.7. PRZEMOC W RODZINIE

Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest zazwyczaj słabsza, a sprawca silniejszy. Zjawisko to występowało zawsze, jednakże dopiero od niedawna stało się przedmiotem szerszego zainteresowania nauki oraz pomocy społecznej.

Problem przemocy może dotknąć każdego z nas, zatem praca socjalna powinna opierać się na oddziaływaniach obejmujących cały system rodziny i jej najbliższe otoczenie.

Na terenie naszej gminy podstawowym celem pracy socjalnej z ofiarami przemocy jest powstrzymanie przemocy, zapewnienie bezpieczeństwa, pomoc w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb oraz przywrócenie zdolności do samodzielnego radzenia sobie.

W tej kwestii pracownicy socjalni współpracują z funkcjonariuszami policji.

W roku 2009 z powodu problemu przemocy w rodzinie z pomocy społecznej skorzystało 11 rodzin.

3.8. PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość – zbiór czynów zabronionych ustawowo pod groźbą kary a popełnionych na obszarze danej jednostki terytorialnej. Przestępczość jest zjawiskiem społecznym i stanowi coraz większy problem na terenie gminy Gniew.

W latach 2008 – 2009 odnotowuje się stały wzrost liczby sprawców i liczby dokonywanych przestępstw, jak również przestępstw z udziałem nieletnich.

⁹ Źródło: Dane z Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewie.

Do zachowań przestępczych nieletnich zalicza się: przemoc, agresję, napady rabunkowe, włamania i kradzieże, wymuszenia oraz zabójstwa.

Tabela 11 Przestępczość (w tym nieletnich) w mieście i gminie Gniew ¹⁰

Okres		2008	2009
Liczba popełnionych przestępstw	ogółem	270	329
	W tym przez nieletnich	12	55
Liczba ustalonych przestępców	Ogółem	170	141
	W tym nieletnich	31	28
Liczba zatrzymanych nietrzeźwych	ogółem	61	65
	W tym nieletnich	4	8
Liczba podejrzanych o posiadanie narkotyków	ogółem	1	3

3.9. OSOBY OPUSZCZAJĄCE ZAKŁADY KARNE

Wzrost społecznego bezpieczeństwa jest jednym z priorytetowych zadań polityki naszego państwa. Wśród wielu oddziaływań szczególną uwagę zwrócić należy na działanie skierowane do osób przygotowujących się do wyjścia na wolność. Praca socjalna z osobami, które opuszczają zakłady karne jest bardzo ważne dla całego społeczeństwa.

Aktualnie prawo wprowadziło pojęcie pomocy w readaptacji społecznej i ustanowiło fundusz pomocy postpenitencjarnej, który w większości trafia do Centralnego Zarządu Służby Więziennej, do kuratorów sądowych i organizacji pozarządowych.

Niezbędna jest również pomoc długofalowa udzielana przeważnie przez pracowników socjalnych, działających w myśl ustawy o pomocy społecznej. Osoba opuszczająca zakład karny może liczyć na pomoc w postaci świadczeń pieniężnych i rzeczowych oraz szeroko zakrojonej pracy socjalnej, związanej m.in. z uzyskaniem mieszkania, bądź uzyskaniem miejsca w noclegowni czy w schronisku dla bezdomnych, problemach związanych z zatrudnieniem czy rejestracją w Urzędach Pracy, pomoc we wskazaniu placówek zajmującymi się uzależnieniami, pomoc w uzyskaniu rehabilitacji czy nawiązanie kontaktu z kuratorem sądowym.

¹⁰ Źródło: Dane z Komisariatu Policji w Gniewie

4. DANE STATYSTYCZNE - STRUKTURA RODZAJOWA I ILOŚCIOWA ŚWIADCZEŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

MIASTO I GMINA GNIEW

UDZIELONE ŚWIADCZENIA – ZADANIA ZLECONE GMINOM (za 2009 rok)

Formy pomocy		Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń należnych	Kwota świadczeń wypłaconych w złotych	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
RAZEM	1	191	x	671895	188	315
ZASIŁKI STAŁE – ogółem	2	191	1952	671895	188	315
W tym przyznane dla osoby:	3					
Samotnie gospodarującej	3	137	1489	580427	137	137
Pozostającej w rodzinie	4	54	463	91468	51	178
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW ZWIĄZANYCH Z KLĘSKĄ ŻYWIOŁOWĄ LUB EKOLOGICZNĄ	5	0	0	0	x	x
SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE W MIEJSCU ZAMIESZKANIA DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI	6	0	0	0	x	x
POMOC- ogółem przyznana cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a	7	0	0	0	x	x
w tym :	8					
zasiłki celowe w formie pieniężnej	8	0	0	0	x	x
w naturze (schronienie, posiłek, niezbędne ubranie)	9	0	0	0	x	x
POMOC- ogółem przyznana cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium RP	10	0	0	0	x	X
w tym :	11					
zasiłki celowe w formie pieniężnej	11	0	0	0	x	X
w naturze (schronienie , posiłek , niezbędne ubranie)	12	0	0	0	x	x

UDZIELONE ŚWIADCZENIA – ZADANIA WŁASNE GMIN (za 2009 rok)

Formy pomocy			Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w złotych	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
0			1	2	3	4	5
RAZEM		1	921	x	882430	567	1838
ZASIŁKI OKRESOWE-OGÓŁEM		2	216	796	251797	216	669
W tym:		A	3	x	0	x	x
W tym przyznane z powodu (z wiersza 2):		B	4	x	251797	x	x
	Bezrobocia	5	166	588	192141	166	509
	Długotrwałej choroby	6	23	116	29173	23	47
	Niepełnosprawności	7	26	89	30138	26	111
	Możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń innych systemów zabezpieczenia społecznego	8	1	3	345	1	2
SCHRONIENIE		9	7	1275	22115	6	8
POSILEK		10	552	76061	147699	262	1201
W tym dla dzieci		11	552	76061	147699	262	1201
UBRANIE		12	0	0	0	0	0
USŁUGI OPIEKUŃCZE-OGÓŁEM		13	48	16286	218290	46	57
W tym: specjalistyczne		14	0	0	0	0	0
ZASIŁEK CELOWY NA POKRYCIE WYDATKÓW NA ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE OSOBOM MNIEMAJĄCYM DOCHODU I MOŻLIWOŚCI UZYSKANIA ŚWIADCZEŃ NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O POWSZECHNYM UBEZPIECZENIU W NFZ.		15	0	0	0	0	0
W tym dla: Osób bezdomnych		16	0	0	0	0	0
ZASIŁKI CELOWE DNA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO		17	7	7	4850	7	20
ZASIŁKI CELOWE W FORMIE BILETU KREDYTOWANEGO		18	0	0	0	0	0
SPRAWIENIE POGRZEBU		19	3	3	6613	3	3
W tym osobom: Bezdomnym		20	0	0	0	0	0
INNE ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE OGÓŁEM		21	480	x	231066	473	1452
W tym: Zasiłki specjalne celowe		22	31	49	8734	31	84
POMOC NA EKONOMICZNE USAMODZIELNIENIE - OGÓŁEM		23	0	x	0	0	0
W tym:		24	0	0	0	0	0
	w naturze						
	Zasiłki	25	0	0	0	0	0
	pożyczki	26	0	0	0	0	0
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE /prawne, psychologiczne, rodzinne/		27	x	x	x	29	142
INTERWENCJA KRYZYSOWA		28	x	x	x	0	0
PRACA SOCJALNA		29	x	x	x	494	1326

RZECZYWISTA LICZBA RODZIN I OSÓB OBJĘTYCH POMOCĄ (za 2009 rok)

Wyszczególnienie		Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
			Ogółem	W tym na wsi	
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych /bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania/	1	1060	706	413	2026
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj formę, i liczbę	2	191	188	100	315
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	3	921	567	346	1838
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej – ogółem	4	x	494	331	1326
W tym: Wyłącznie w postaci pracy socjalnej	5	x	93	56	144

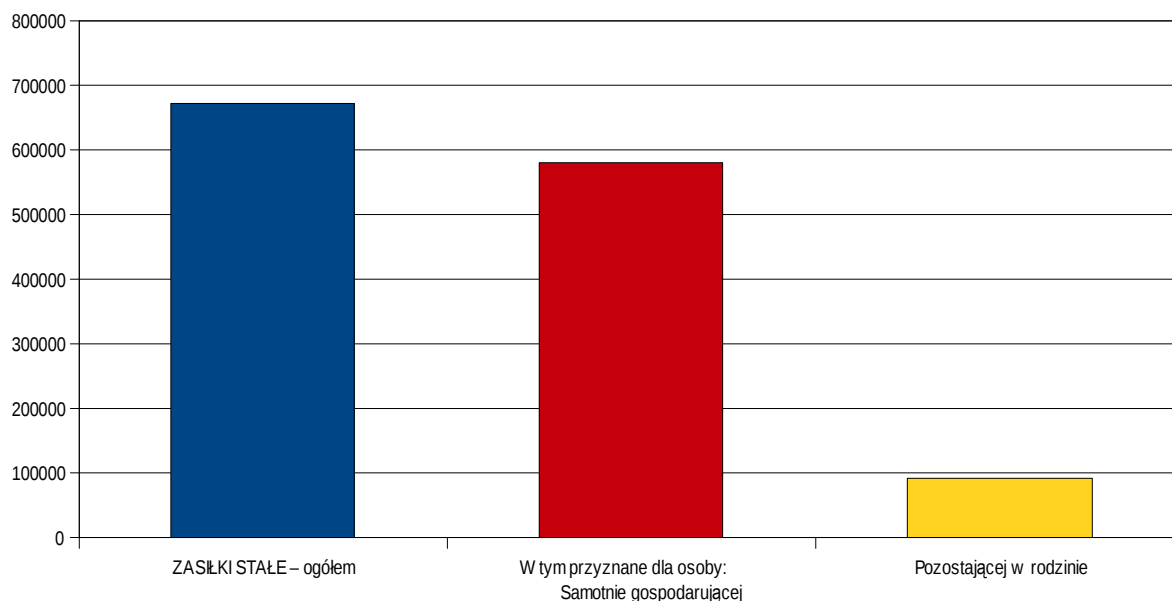
POWODY PRYZNANIA POMOCY (za 2009 rok)

Powód trudnej sytuacji życiowej		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
		Ogółem	w tym: na wsi*	
0		1	2	3
UBÓSTWO	1	610	353	1691
SIEROCTWO	2	1	1	2
BEZDOMNOŚĆ	3	17	6	18
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	4	18	8	82
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ	5	4	3	33
BEZROBOCIE	6	345	208	1170
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	7	322	170	672
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	8	131	48	289
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIU GOSPODARSTWA DOMOWEGO – OGÓŁEM	9	189	110	780
W TYM RODZINY NIEPEŁNE	10	75	42	246
RODZINY WIELODZIETNE	11	50	31	342
PRZEMOC W RODZINIE	12	11	7	41
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDZMI	13	0	0	0
ALKOHOLIZM	14	28	8	75
NARKOMANIA	15	3	0	7
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	16	5	2	5
BRAK UMIEJĘTNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA MŁODZIEŻY OPUSZCZAJĄCEJ PLACÓWKI OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZE	17	0	0	0
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY LUB OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ	18	0	0	0
ZDARZENIA LOSOWE	19	7	6	20
SYTUACJA KRYZYSOWA	20	0	0	0
KŁĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	21	0	0	0

5. STATYSTYKA WYBRANYCH ELEMENTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ W UJĘCIU GRAFICZNYM

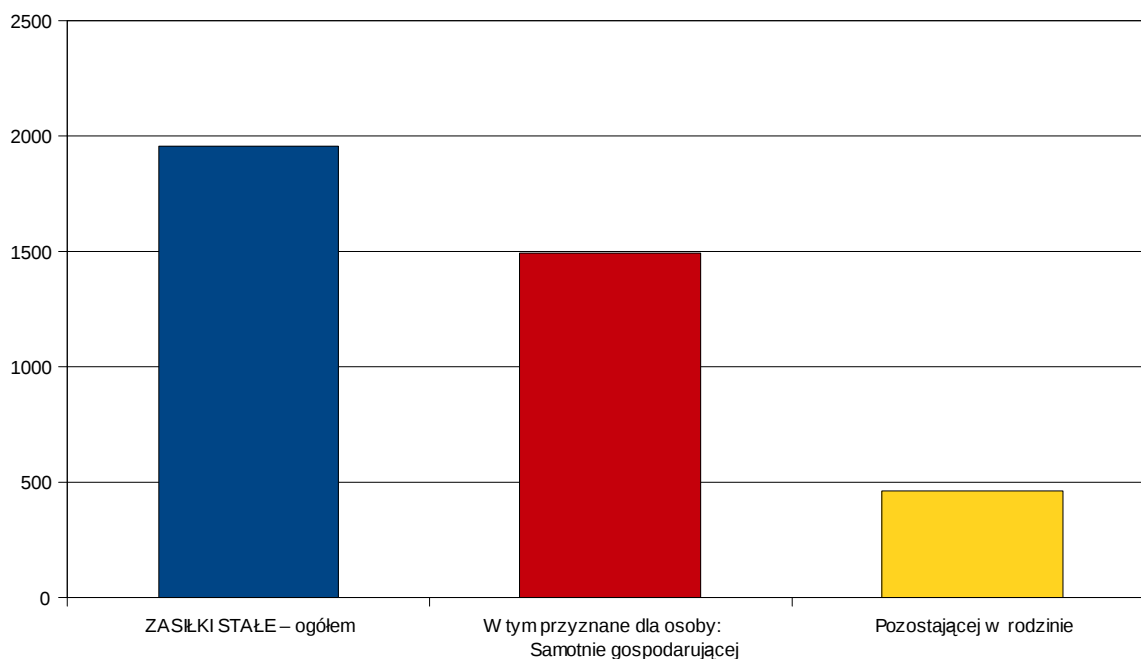
Kwota świadczeń udzielonych przez

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2009 roku

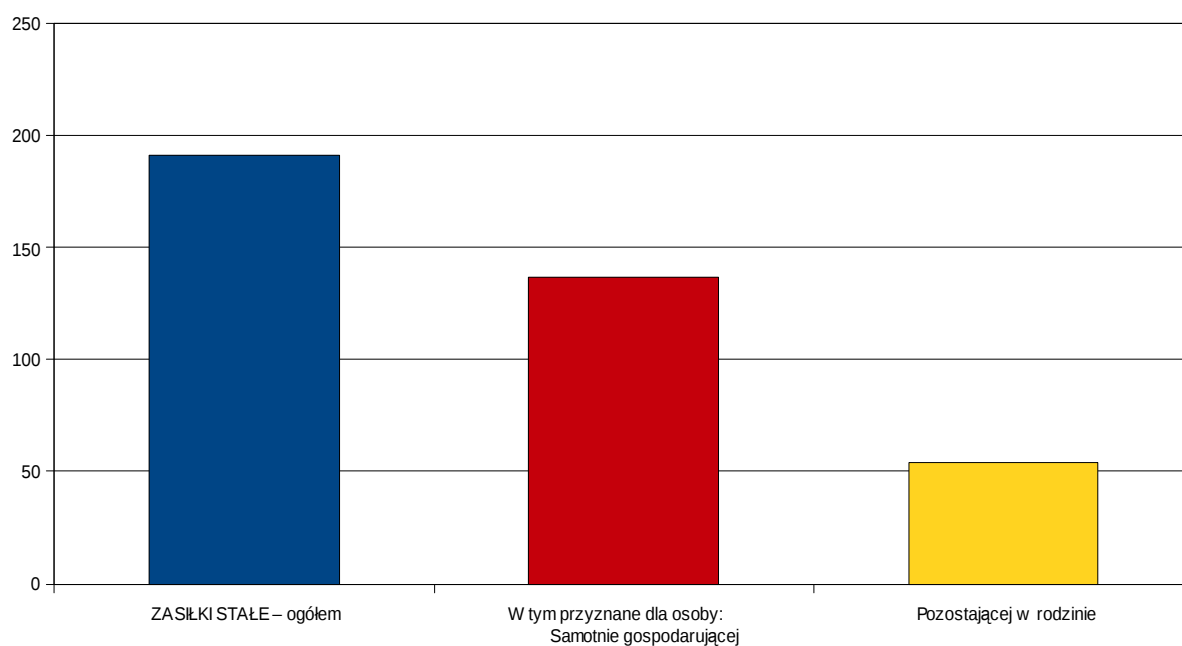

Liczba świadczeń udzielonych przez

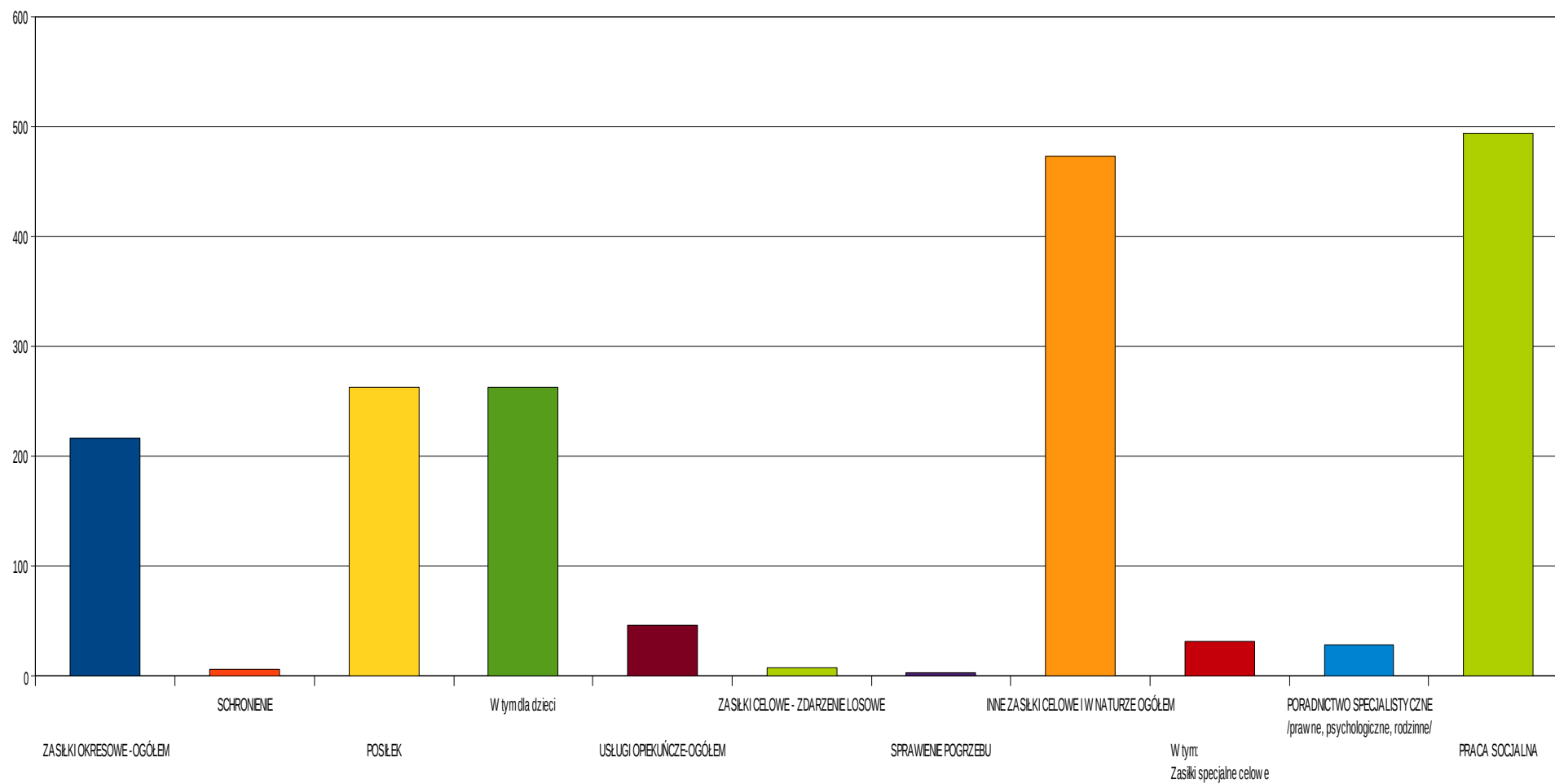
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2009 roku w ramach zadań zleconych

Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w ramach zadań zleconych realizowanych przez
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2009 roku

Liczba rodzin, którym przyznano pomoc w 2009 roku ze względu na powód przyznania pomocy

6. ANALIZA SWOT

W celu identyfikacji atutów i słabości oraz szans i zagrożeń miasta i gminy Gniew dokonano szczegółowej oceny istniejącego potencjału gminy oraz kierunków zmian w jej otoczeniu. Analiza SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

- „**mocnych stron**” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony polityki społecznej i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej wzmocnieniu (utrzymać je jako mocne, i na których należy oprzeć jej przyszły rozwój);
- „**słabych stron**” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony polityki społecznej, i które nie wyeliminowane będą ją osłabiać (ich oddziaływanie należy minimalizować);
- „**szans**” - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności miasta i gminy, ale które mogą być traktowane jako szanse, i przy odpowiednio podjętych działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwiązywaniu problemów społecznych;
- „**zagrożeń**” - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności miasta i gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla rozwiązywania problemów społecznych.

Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów polityki społecznej z jakimi boryka się trudnościami i jak można je zwalczać, wykorzystując rysujące się szanse. Poniższy zbiór informacji o mocnych i słabych stronach polityki społecznej i stojących przed nią szansach i zagrożeniach jest uzgodnioną wypadkową wiedzy o stanie i potrzebach problematyki społecznej miasta i gminy Gniew.

MOCNE STRONY

- Możliwość rozwoju turystyki, agroturystyki,
- Położenie geograficzne (rzeka Wisła, trasa E-1),
- Dobra współpraca jednostek, instytucji, organizacji w zakresie polityki społecznej,
- Dobrze rozwinięta Instytucja Pomocy Społecznej – wyspecjalizowana i zaangażowana kadra pracowników,
- Grupy wsparcia,
- Świetlice socjoterapeutyczne,
- Baza kulturalna,
- Zasoby naturalne,
- Obiekty sportowe,
- Tereny pod budownictwo wszystkich kategorii,
- Dobrze zdiagnozowane obszary problemowe np. bezrobocie,
- Otwarcie na nowe doświadczenia i wiedzę,
- Możliwość wykorzystania środków unijnych,
- Duże zasoby siły roboczej.

SŁABE STRONY

- Wysoki stopień bezrobocia,
- Ubogie społeczeństwo,
- Brak większych podmiotów gospodarczych (sponsoring, zmniejszenie bezrobocia),
- Uzależnienie rodzin od świadczeń pomocy społecznej,
- Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych,
- Brak mieszkań socjalnych,
- Zjawiska patologiczne,
- Wolontariat,
- Dostępność środków zewnętrznych na realizację zadań pomocy społecznej,
- Słaba dostępność komunikacyjna,
- Niska aktywność społeczna i zawodowa,
- Niewystarczające środki na realizację działań profilaktycznych i naprawczych w szczególności na pomoc społeczną.

SZANSE

- Wykorzystanie położenia dla nowych inwestycji,
- Rozwój infrastruktury dla osób niepełnosprawnych i starszych,
- Zdrowsze społeczeństwo,
- Rozwój budownictwa mieszkaniowego – tańszego,
- Wzrost gospodarczy w skali makro,
- Prospołeczna polityka państwa,
- Dostępność do różnych form edukacji,
- Rozwój organizacji pozarządowych,
- Fundusze Unii Europejskiej,
- Możliwość wykorzystania środków pomocowych z PFRON.

ZAGROŻENIA

- Narastanie zjawisk patologicznych,
- Wzrastanie kosztów finansowych na realizację zadań pomocy społecznej,
- Ciągłe ubożenie społeczeństwa,
- Rozwój chorób,
- Odpływ z gminy młodej wykształconej kadry,
- Wysokie bezrobocie,
- Apatia, zniechęcenie i duże oczekiwania,
- Znieczulica społeczna.

7. MISJA, PRIORYTETY, CELE I DZIAŁANIA

7.1. MISJA

POLITYKA SPOŁECZNA
MIASTA I GMINY GNIEW
TO ZINTEGROWANY SYSTEM DZIAŁAŃ PODMIOTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ
MAJĄCY NA CELU PRZECIWDZIAŁANIE DEGRADACJI SPOŁECZNEJ OSÓB
I RODZIN ZAMIESZKUJĄCYCH OBSZAR MIASTA I GMINY.
SYSTEM WSPARCIA BENEFICJENTÓW
I PRZYSTOSOWANIA DO SPRAWNEGO FUNKCJONOWANIA SPOŁECZNEGO
W ŚRODOWISKU

7.2. PRIORYTETY:

Aby zrealizować przyjętą misję konieczne jest przyjęcie czterech zasadniczych priorytetów, którymi są:

- I. Wzrost mobilności ekonomicznej poprzez zwiększenie szans mieszkańców gminy Gniew do prawidłowego funkcjonowania na rynku pracy.
- II. Tworzenie warunków sprzyjających samodzielności i samowystarczalności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Tworzenie sieci wsparcia dającej im poczucie bezpieczeństwa i adaptacji społecznej.
- III. Profilaktyka uzależnień rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii.
- IV. Budowanie wsparcia społecznego poprzez rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Przestrzenią realizacji tych priorytetów powinna być prawidłowo funkcjonująca rodzina, jako naturalne środowisko pełnego rozwoju osobowego jednostki, podstawa budowania małych społeczności lokalnych, szkoła współdziałania, integracji społecznej i współuczestnictwa w budowaniu dobra wspólnego. Jeśli z jakichś powodów rodzina nie realizuje tych swoich zadań wymaga wsparcia i solidarności w przezwyciężaniu trudności i zagrożeń. Systemy wsparcia w przezwyciężaniu trudności rodzą aktywność wspólnot lokalnych i podmiotów oraz służb powołanych do realizacji tych zadań. Koordynacja i partnerskie współdziałanie zachęca do wspólnego działania obywateli w procesie polepszania jakości życia.

Aby realizować przyjęte priorytety konieczne jest określenie celów szczegółowych i działań do tych celów prowadzących.

7.3. CELE SZCZEGÓŁOWE:

Priorytet I: Wzrost mobilności ekonomicznej poprzez zwiększenie szans mieszkańców gminy Gniew do prawidłowego funkcjonowania na rynku pracy.

Cele szczegółowe:

- Organizowanie różnych form wsparcia osób i rodzin znajdujących się w kryzysie z powodu bezrobocia.
- Budowa sieci współpracy między instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia.
- Współpraca pomocy społecznej z różnymi instytucjami na płaszczyznach: wczesnej interwencji i przeciwdziałania ubóstwu.

Działania potrzebne do realizacji celów:

- Realizacja różnych działań aktywizujących i motywujących osoby długotrwale bezrobotne.
- Promowanie aktywnych postaw w poszukiwaniu pracy.
- Współpraca na wszystkich niezbędnych płaszczyznach celem walki z bezrobociem i ubóstwem.

Priorytet II: Tworzenie warunków sprzyjających samodzielności i samowystarczalności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Tworzenie sieci wsparcia dającej im poczucie bezpieczeństwa i adaptacji społecznej.

Cele szczegółowe:

- Organizowanie środowiskowych form wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Dążenie do zwiększenia aktywności życiowej ludzi starszych, niepełnosprawnych i długotrwale chorych poprzez pomoc w łagodzeniu trudności wynikających z wieku i stanu zdrowia.
- Tworzenie sieci wsparcia różnych instytucji i ich współpracy na rzecz organizowania opieki i pomocy nad osobami zależnymi.
- Promowanie wolontariatu, pomocy sąsiedzkiej.
- Wspieranie i tworzenie warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodziny, budowanie więzi rodzinnych i spójności rodziny.
- Tworzenie i realizacja programów wczesnej interwencji dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub dotkniętych przemocą, aby zapobiec nawarstwianiu się

problemów, których skumulowanie może doprowadzić do rozpadu więzi rodzinnych i struktury rodziny.

- Wczesne diagnozowanie i terapia osób i ich rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.
- Przeciwdziałanie przestępczości nieletnich oraz ograniczenie innych zjawisk patologii.

Działania potrzebne do realizacji celów:

- Organizowanie instytucjonalnych form wsparcia dziennego dla osób starszych i zagrożonych wykluczeniem społecznym (Dom Dziennego Pobytu, Kluby Seniora, Środowiskowe Domy Samopomocy, mieszkania chronione).
- Tworzenie grup wsparcia dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji.
- Promowanie inicjatyw społeczno - gospodarczych służących poprawie funkcjonowania osób starszych w środowisku (prywatne domy pomocy, agencje usługowe).
- Wspieranie rodzin i osób opiekujących się zależnymi członkami rodzin w ich funkcjach opiekuńczych.
- Wspieranie inicjatyw lokalnych na rzecz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Rozwój doradztwa w zakresie polityki prorodzinnej.
- Udostępnienie rodzinie kompleksowego systemu usług, odpowiadających na potrzeby rodziny w różnych fazach rozwoju oraz wspierających rodzinę w wypełnianiu jej podstawowych funkcji.
- Opracowanie programu skutecznych form pracy socjalnej z rodzinami dysfunkcyjnymi – wprowadzenie asystenta rodziny.

Priorytet III: Profilaktyka uzależnień rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii.

Cele szczegółowe:

- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
- Pomoc społeczna osobom uzależnionym, ich rodzinom oraz osobom dotkniętym ubóstwem.

- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych.
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów uzależnień.
- Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Działania potrzebne do realizacji celów:

- Tworzenie miejsc pierwszego kontaktu dla rodzin z problemami uzależnień, zapewnienie możliwości podjęcia bezpłatnego leczenia, pomocy rehabilitacyjnej osobom uzależnionym, współuzależnionym i zagrożonym uzależnieniem.
- Integracja społeczna osób uzależnionych, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
- Organizowanie różnych form pomocy społecznej dla osób uzależnionych, ich rodzin oraz dla dotkniętych ubóstwem.
- Prowadzenie działalności trzeźwościowo - profilaktycznej, spotkań edukacyjnych dla osób i rodzin z problemami uzależnień, ochrona przed przemocą w rodzinie.
- Konsultacje psychologiczne lub terapeutyczne dla młodzieży z grupy ryzyka i ich rodziców oraz zajęcia, porady, konsultacje w przedmiocie uzależnień i współuzależnienia.
- Dofinansowanie zajęć i działalności świetlic dla dzieci i młodzieży dających możliwość spędzania czasu wolnego, odrabiania lekcji, rozwijania zainteresowań oraz ukierunkowania działań wychowawczych.
- Organizowanie pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych, kółek zainteresowań twórczych oraz lokalnych imprez promujących zdrowy styl życia.
- Realizacja warsztatów, zajęć, programów profilaktycznych dla młodzieży i ich rodziców.
- Szkolenia tematyczne dla przedstawicieli instytucji społecznych, policji, nauczycieli w zakresie profilaktyki i uzależnień.
- Współpraca z organizacjami, instytucjami, stowarzyszeniami, policją w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.

Priorytet IV: Budowanie wsparcia społecznego poprzez rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Cele szczegółowe:

- Podniesienie świadomości na temat roli społeczności lokalnej we wdrażaniu i rozwoju integracji społecznej.
- Tworzenie warunków do wyzwalania aktywności społecznej.
- Wspieranie i wzmacnianie postaw obywatelskich na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów społecznych.

Działania potrzebne do realizacji celów:

- Promowanie i podnoszenie rangi wolontariatu we wszystkich sferach życia społecznego.
- Wzmacnianie działań środowiskowych.
- Zaplanowanie i wdrażanie społecznych akcji i kampanii informacyjnych o zasięgu lokalnym.
- Podniesienie wiedzy na temat skutecznego wykorzystywania funduszy unijnych na projekty wspierające rozwój inicjatyw społecznych.
- Wzmacnianie dążeń do zrzeszania się społeczności lokalnej zwłaszcza na obszarach wiejskich.

8. SPODZIEWANE EFEKTY WDRAŻANIA STRATEGII

Prowadzenie kompleksowych oddziaływań skierowanych do osób i rodzin w celu wspomagania aktywności mieszkańców Gminy Gniew jest niezbędnym warunkiem równomiernego rozwoju społecznego. Szerokie oddziaływanie i wykorzystanie potencjału instytucjonalnego przyczynią się do wprowadzenia lokalnych rozwiązań o charakterze zapobiegawczym. Efektywność pracy socjalnej zależeć będzie od zwiększenia obszarów współpracy z wieloma instytucjami takimi jak sądy, służba zdrowia, placówki edukacyjne, organizacje rządowe, kościelne i pozarządowe. Nowoczesna pomoc społeczna na szczeblu Gminy musi być postrzegana jako funkcjonowanie systemu ułatwiającego osobom i rodzinom prawidłowe funkcjonowanie i jak najpomyślniejsze adoptowanie do zmieniających się warunków życia.

Realizując podstawowe założenia strategii na lata 2010 – 2013 należy spodziewać się osiągnięcia następujących efektów służących mieszkańcom Gminy:

- Zwiększenia stopnia adaptacji społecznej osób i rodzin,
- Wzrostu społecznej świadomości w rozwiązywaniu problemów lokalnych,
- Zwiększenia akceptacji środowiska lokalnego wobec osób niepełnosprawnych i ich rodzin,
- Zwiększenia skuteczności edukacji społeczeństwa w zakresie profilaktyki i uzależnień, zmniejszenia ilości spożywanego alkoholu przez dzieci i młodzież oraz skuteczniejsze zapobieganie spożywaniu narkotyków i innych psychoaktywnych środków i alkoholu, zwiększenia ilości osób kompetentnych w zakresie profilaktyki i uzależnień,
- Zwiększenia skuteczności oddziaływania służb społecznych w gminie,
- Poprawy sytuacji życiowej rodzin i dzieci,
- Zwiększenia możliwości uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu publicznym,
- Zwiększenia możliwości samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych,
- Zwiększenia możliwości wykorzystania potencjału zawodowego osób niepełnosprawnych,
- Poprawy skuteczności instytucjonalnych oddziaływań w środowisku osób zagrożonych bezrobociem i bezrobotnych,
- Zwiększenia aktywności zawodowej osób bezrobotnych,

- Objęcia instytucjonalną pomocą jak największej liczby potrzebujących ze szczególnym uwzględnieniem grup społecznie zaniedbanych,
- Wprowadzenia nowych rozwiązań w sferze polityki społecznej.

9. WDRAŻANIE STRATEGII

L.p.	Zadania	Odpowiedzialni
1.	Przyjęcie dokumentu strategii przez kierownictwo Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	Kierownik M-GOPS
2.	Przedłożenie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Radzie Miejskiej w Gniewie	Kierownik M-GOPS
3.	Zatwierdzenie strategii przez Radę Miejską w Gniewie	Kierownik M-GOPS
4.	Przesłanie strategii do organizacji pozarządowych i Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Gdańsku	Kierownik M-GOPS
5.	Publikacja strategii w formie wydawnictwa lub biuletynu	Kierownik M-GOPS
6.	Analiza celów i kierunków działania ze szczególnym uwzględnieniem kierunków i zadań mogących uzyskać wsparcie ze środków pomocowych	Kierownik M-GOPS
7.	Realizacja zadań określonych poszczególnymi projektami zgodnie z przyjętymi celami i kierunkami działania.	Burmistrz Miastai Gminy Gniew, M-GOPS, organizacje pozarządowe.

10. MONITOROWANIE STRATEGII

Lp.	Zadania	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1.	Ocena realizacji strategii.	Kierownik M-GOPS	każdego roku
2.	Organizowanie debat strategicznych z udziałem osób tworzących wcześniej strategię dla oceny jej aktualności.	Kierownik M-GOPS	do 2013r.- podsumowanie i wnioski do nowej strategii